

विशाखा चरित

अनुवादक :
संघनायक
भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

विशाखा चरित

अनुवादक

तथा

प्रकाशक :

संघनायक

भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

आनन्दकुटी विहार,

स्वयम्भू, काठमाडौं,

फो. नं. २७१४२०

प्रकाशक :

संघनायक भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

आनन्दकुटी विहार

स्वयम्भू, काठमाडौं, फो.नं. २७१४२०

बुद्ध सम्वत् २५४३

नेपाल सम्वत् १९२०

विक्रम सम्वत् २०५६

इस्वी सम्वत् १९९९

न्हापांगु संस्करण १००० गू

निक्वःगु संस्करण १००० गू

मुद्रक

२५१-

कम्प्युटर सेटिङ्ग : भिक्षु पञ्जामूर्ति

फोन नं. २७१४२०

मुद्रक :

बी. एस्. प्रिण्टिङ्ग प्रेस

लगं दलाछि, येँ ।

फोन नं. २५४१११

प्रकाशकया निगू शब्द

श्रीथाय नेपालय शुद्धगु थेरवाद बुद्धधर्म प्रचार-प्रसार जुयावःगु आपाः मदुनि । थुगुहे सिलसिलाय "परियत्ति" धर्म शनिश्चर व आइतवार पत्तिकं थायथासे मस्तयत्त ब्वंकेगु चलन जुयावःगु थ्व श्री थेरवादी बौद्धतय लागी अत्यन्त हर्षया विषय खः । तर मस्तयत्त परियत्ति ब्वंकेया लागी पुस्तकत दुर्लभ जुयाच्चन धकाःसकसिनं जितः न्यंकाच्चंगुलिं, आःथथैयात मेपिं पुस्तक प्रकाशक सुं प्याहां मवःगुलिं यानाः अनुवादक स्वयं हे प्रकाशक जुयाः थ्व निक्वःगु संस्करण दोछि पुस्तिका प्रकाशित यानाबियागु जुल ।

"चिरंतिद्वतु सद्वम्मो"

प्रकाशकः

संघनायक

भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

बुद्ध सं. २५४३ कछलाथ्व, खष्टी

वि.सं. २०५६ कार्तिक २८

विशाखा चरित

'यथापि पुप्फ रासिह्ला..' धैगु थुगु धर्मदिशना शास्ता तथागत श्रावस्तीइ आश्रय यानाः पूर्वाराम महाविहारे बास यानाच्चवना बिज्याःबले विशाखा महाउपासिकाया कारणं यानाः आज्ञा जुयाबिज्याःगु खः। व विशाखा महाउपासिका जुलसां अङ्ग राष्ट्र भद्दिय नगरया मेण्डक महाजनया काय् धनञ्जय महाजनया जेठिह्ल जहान सुमनादेविया गर्भं जन्म जूह्ल खः। व मिसामचा न्हेदं जक दया वःबले शास्ता तथागत शैल ब्राह्मण आदिपिं बोधयाये योग्यपिं बन्धुपिं श्रोतापत्ति आदि ज्वीगु उपनिस्सय सम्पत्ति खंकाबिज्यानाः महाभिक्षुसंघपिसं चाःहुयेकाः चारिका यानाबिज्यासे उगु नगरे थ्यंकःबिज्यात । उगु समये जुलसां मेण्डक गृहपति उगु नगरे महापुण्यवान्पिं महाजनपिं न्याह्ल मध्ये दकले थकालिह्ल जुयाः महाजनयागु पदवि साक्षात्कार यानाकयाः बास यानाच्चंगु जुयाच्चन । न्याह्ल पुण्यवान धैपिं सु सु धाःसा ? मेण्डक महाजन, चन्द पदुमा धैह्ल वया जेठिह्ल जहान, वया जेठाह्ल काय् मचा धनञ्जय, वया जहान सुमनादेवी व महाजनया सेवक पूर्ण धैह्ल दास छह्लनापं यानाः न्याह्ल जुल । केवल वहे मेण्डक महाजन छह्ल हे जक मखु । बिम्बिसार जुजुया राज्ये जुलसां न्याह्ल अमित भोग धैपिं नं विद्यमान दुगु जुयाच्चन । इपिं सु सु धाःसा- जोतिय महाजन, जटिल, मेण्डक, पुण्णक, काकवलिय धैह्ल महाजन छह्ल नापं यानाः जम्मा न्याह्ल जुल । इपिं न्याह्ल मध्ये थ्व

मेण्डक महाजनं दशबल तथागत थःगु नगरे थ्यंकः विज्याइगु खबर सीकाः, थः काय् धनञ्जय महाजनया म्हाय् मचा विशाखायात सःताः धाल- "मै ! छिमित नं मंगल ज्वीगु जितः नं मंगल ज्वीगु, छं परिवारपिं न्यासःह मिसा मचातनाप न्यासःगू रथे च्वनाः, न्यासःह दासितसें चाःहुयेकाः वनाः तथागतयात लं स्वयाः थन विज्याका हति ।" विशाखां "ज्यू हवस् बाज्या !" धकाः लिसः बियाः अथे हे यात । कारणा-कारण, कुशला-कुशलस बांलाक दक्ष जुयाच्चंह व मिसा मचां रथं वने जिक्कव रथं वनाः रथं वने मज्यूथाय् रथं व्वहांवयाः न्यासिवनाः शास्ता नापलानाः वन्दना यानाः छखे लिक्क फयत्तुना च्वंवन । अले तथागतं वैगु चरिया अनुसारं धर्मदेशना यानाविज्यात । व विशाखा मिसा मचा वया परिसदपिं न्यासःह मिसामस्ते नाप्पं श्रोतापत्ति फले प्रतिस्थित जूवन । मेण्डक महाजन नं शास्ता नापलानाः धर्मकथा न्यनाः श्रोतापत्ति फले प्रतिष्ठित ज्वीधुंकाः कन्हे खुनुया लागी भोजनयात भिक्षु संघपिं सहित शास्तायात निमन्त्रणा यानाः कन्हे खुनु थःगु छैय् प्रणीतगु नयेगु त्वनेगुद्वारा बुद्धप्रमुख भिक्षुसंघपिंत भोजन दान बियाः उगु हे नकसां प्यला यंकं महादान बिल । शास्ता भद्विय नगरस इच्छानुसारं च्वनाविज्यानाः अनं चारिकाया लागि प्याहां विज्यात । उगु समयस जुलसां बिम्बिसार जुजु व पसेनदि (प्रसेनजित्) कोसल जुजुपिं निहं थवं थः केहेपिनि भाःतपिं जुयाच्चन ।

अनलि छन्हूया दिनस कोसल जुजुं चिन्तना यात कि "बिम्बिसार जुजुया राज्ये न्याह्व अमित भोगी महापुण्यवानपिं महाजनपिं वास यानाच्चपिं दु । जिगु राज्ये अथे ज्याःपिं महाजनपिं सुं छह्व हे मद्दु । जिं जुलसां बिम्बिसार जुजुयाथाय्

वनाः महापुण्यवानह महाजन छह पवना हये दःसा अति उत्तम ज्वी ।" धकाः मती ल्वीकाः थःहे अन बिज्यानाः कोशल जुजु नापलानाः कुशल वार्ता याये सिधेकाः कोशल जुजुं "छलपोल थन छु कारणया निमित्तं सवारि जुयागु खः?" धकाः न्यनाबिज्यायेव "छःपिनिगु राज्ये न्याह न्याहमछिं अमित भोगीपिं महान पुण्यवानपिं महाजनपिं वास यानाच्वंगु दु । इपिं मध्ये छहसित जिगु राज्ये व्वना यंके धकाः थन वयागु खः। इपिं न्याह मध्ये केवल छहसित जक जूसां जिगु राज्ये व्वना यंकेगु अनुमति बियाबिज्याहुं ।" धकाः पवन । "महा अमितभोगी कुल धैपिंत संकां संके फैमखु ।" धकाः आज्ञा ज्वीव, "जि अमितभोगी महान कुल दुह महाजन छह नाप्पं व्वना मयंकुसे थःगु राज्ये ल्याहां वनेमखु ।" धकाः आज्ञा जुल । बिम्बिसार जुजुं मन्त्रीपिं नाप सल्लाह यानाः स्वयाबिज्यानाः जोतिक आदि महान कुलपिंत मेथाय् यंकेगु धैगु ला पृथ्वीयात संकेगु समान जूवनी । मेण्डक महाजनया काय् भाजु धनञ्जय महाजन धैह छह दु । वनापं सल्लाह याना स्वयाःजक छलपोलयात जवाफ बी धकाः आज्ञा जुया बिज्यानाः वैत सःतके छवयाः- "भो सेठपुत्र ! कोसल जुजुं धनञ्जय महाजनपुत्रयात थःनाप्पं व्वनाः हे जक थःगु राज्ये ल्याहां वने धकाः धयाच्वन, छ जुलसां व जुजुनाप्पं वैगु राज्ये वनाब्यु ।" धकाः आज्ञा ज्वीव,- "भो महाराज ! छलपोलया इच्छा जूसा जि वसपोलनाप वसपोलया राज्ये वनेत तैय्यार जुयाच्वनागु दु ।" धकाः लिसः बिल । "अथे जूसा माःमाःगु काल-बिल ज्या ब्याक्कं सिधेकाः जक हुं पुता !" धकाः जुजुं आज्ञा जुयाबिज्यात । महाजनपुत्रं थः यायेमाःगु काल-बिलयागु ज्या ब्याक्कं सिधेके धुंकेव, बिम्बिसार महाराजं वैत तःधंगु

सत्कार सन्मान यानाः "श्व महाजनपुत्रयात व्वना यंकाबिज्याहूँ ।" धकाः आज्ञा जुयाः पसेनदि कोसल जुजुयात वसपोलया राज्ये लित छ्वयाबिज्यात । कोसल जुजुं उक्त महाजनपुत्रयात व्वनाः बिच्चे चच्छि जक बिते यानाः श्रावस्तीइ बिज्यानाच्चंबले, छगू आरामदेही स्थाने थ्यंकाः अनं तुं बासं च्वनाबिज्यात । अले जुजुयाके धनञ्जय महाजनपुत्रं न्यन- "श्व थाय् सुयागु राज्ये लाःवः ? महाराज !" "जिगु हे राज्ये लाःवः महाजनपुत्र !" धकाः जुजुं लिसः बियाबिज्यायेव महाजनपुत्रं "थनं श्रावस्ती नगर गुलिति तापाःनि अले ? महाराज !" धकाः न्यन । "न्हेगू योजनति तापाःनि महाजनपुत्र !" धकाः लिसः बियाबिज्यात । "नगरे दुने चक्कंगु मैदान दुगु थाय् आपाः दैथे मच्चं । जिमि जुलसां परिवारपिं आपलं आपाः दु महाराज ! यदि छलपोलयात यल धासाः जि जुलसां थः परिवारपिं नाप्पं थनंतुं च्वनाबी मज्यूला ?" धकाः बिनित्ति यायेव, कोसल जुजुं "ज्यू महाजनपुत्र !" धकाः स्वीकार यानाबिज्यानाः वैत उगु थासे नगर बसेयायेगु जिम्मा बियाः थः श्रावस्ती नगरे संतुं बिज्यत्त । उगु थासे सण्ण काईती बासं च्वगु कारणं यानाः व न्हूगु नगरया नां 'साकेत' धैगु जूवन । श्रावस्ती नगरे जुलसां मिगार महाजनया काय् भाजु पूर्णवर्धन कुमार नां जुयाच्चंण बैस जायावयाः ल्याय्ण जुयाच्चने धुकूगु जुयाच्चन । अले काय्णसित मिगार महाजनं धाल- "प्रिय पुत्र ! छं यःगु कुलं म्हाय् मचा छ्ण स्वया वा ।" काय्णस्यां "यः व्वा ! जि अज्याःगु बन्धने च्वने मयः।" धकाः लिसः बिल । अले वयात बौहस्यां धाल- "पुता ! अथे धायेमते । कुल धैगु सन्तान मदयेकं स्थिर ज्वीमखु ।" वैत बौहस्यां बारंवार याकनं विवाह या धकाः जिदि यायेवं-"अथे जूसा न्यागू कल्याणं

संयुक्त जूह मिसा मचा दत धाःसा जक जिं छिं धाःगु वचनयात पालन याये ।" धकाः न्यंकल । अले बौहस्यां—"व न्यागू कल्याण धैगु छु छु खःले पुता !" धकाः न्यनेव । "१. सँयागु कल्याण, २. लायागु कल्याण, ३. व्वैयागु कल्याण ४. रूपरंगयागु कल्याण, ५. बैसयागु कल्याण खः।" धकाः न्यंकाबिल । महान पुण्यवानपिनि मिसातय् सपः ह्यैखातय् न्हिप्यं त्याःथें च्वनाः बांलानाच्च्वनी । अले व सपः पयनीबले वसते ठक्कर नयाः चाःतुलाः थस्वयाच्च्वनी । थथे ज्वीगुयात केश कल्याण धकाः धाइ । म्हुतुसि बिम्बफल समानगु वर्ण संयुक्त जुयाः लाय् बांलाक थियाः मिले जुयाच्च्वनी । थुकियात मंसकल्याण धकाः धाइ । हुत्वी च्वंगु वा ऊवः त्वइसे च्वनाः समान जुयाः वा निपुया बिच्चे द्वः भ्याःभचा हे मदयाः च्वय् ल्हनातःगु हिरा ऊवः थें समान ज्वीक त्वाल्हानातःगु संखपाता थें शोभायमान जुयाच्च्वनी । थुकियात अट्टिकल्याण धाइ । अजः आदि छुं रंग नं उलामतःसा नं लायागु रंग स्निग्ध जुयाः वँचुगु पलेस्वां समान ज्वी, तुयूगुली तयेमाल धाःसा कणिकार धैगु त्वइसे च्वंगु स्वां समान ज्वी, थुकियात छबिकल्याण (=रूप-रंगया शोभा) धकाः धाइ । षिह मचा व्वीके धुकूसां तबि छह जक मचा व्वीके नह मिसा थें यौवन वंगु सीदैमखु । थुकियात बैशकल्याण (=बैसया शोभा) धकाः धाइ । अले महाजनपुत्रया मांबौपिसं थःगु छेंय् सच्छि व च्याह पण्डित ब्राह्मणतय्त् निमन्त्रणा यानाः भोजन याके धुंकाः "न्यागू कल्याणं संयुक्त जूपिं मिसा धैपिं ध्व संसारे दुला ?" धकाः न्यन । "दु खः। अवश्यनं दु" धकाः लिसः बीव, "अथे जूसा अज्याःह न्यागू लक्षणं संयुक्त जुयाच्च्वह मिसा छह माःवनेत नायो नायो विद्वानपिं ब्राह्मणत च्याह ल्यत्तु ल्ययाः—"छलपोलपिं च्याह देश

विदेशे विज्यानाः अज्याःह मिसा छह ल्वीका हया विज्यायेमाल ।
छलपोलपिंत लं खर्चया लागी माक्को धन सम्पत्ति कयाः
यंकाविज्याहूँ । लिपा उक्त प्रकारयाह स्त्रीरत्न ल्वीकाः ल्याहां
विज्याइबले नं छलपोलपिंत जिं तःधंगु सत्कार सन्मान यानाः
पुरस्कार चढे यायेतिनि ।” धकाः धयाः त्वःता छवत ।
“अज्याःह मिसा भेटे 'ज्वीगु बखते, थुगु लुं सिखलं व्वखायेकाः
व्वना हति” धकाः सच्छिदोल मूवंगु लुंसिखः छपु नं इमित
वियाछ्वःगु जुयाच्चन । इपिं च्याह ब्राह्मणत ततःधंगु शहरे
वनाः पञ्चकल्याणं संयुक्त जुयाच्चंह कुमारी मचा ल्वीके
मफयाः ल्याहां वयाच्चंबले, मिसातय् खुसी वनाः म्वःलहू वनेत
नक्षत्र चूलाः वःखुनु इपिं साकेट नगरे थ्यंकः वयाः 'थौं षीगु
ज्या सफल ज्वीगु जुल' धकाः मत्ती ल्वीकाच्चन । उगु नगरे
जुलसां दैयदंसं विवट नक्षत्र धैगु उत्सव लगे ज्वीगु जुयाच्चन ।
उखुनु जुलसां गबलें छैय् प्याहां मवःनिपिं कुमारी मिसा मस्त
नापं थः परिवारपिं नाप्पं छें प्याहां वयाः थःथःगु छचंले
गाबलं त्वमपुसे न्यासि हे वनाः खुसी वनाः म्वःलहू वनेमाःगु
चलन जुयाच्चन । उखुनुया विने क्षत्रिय महाशाल कुलयापिं
काय् मस्त नं थः समान जातपिं थःत यःपिं कुमारी मिसा
मस्तयत् खनेव स्वांमालं व्वखायेके धकाः थःथःगु ल्हाःतं
स्वांमाः ज्वनाः थाय्थासे लैय् च्वंच्वनीगु जुयाच्चन । इपिं
ब्राह्मणत च्याह नं खुसिसिथे सतः छगुली द्वाहां वनाः च्वंच्वं
वन । उगु समयस विशाखा षिंन्यादं षिंखुदंया बैश दुह
भरखरया ल्यासे जुयाः सकल तिसा वसतं तियाः न्यासःह
कुमारी मिसा मस्तसैं चाःहुयेकाः खुसी वनाः म्वःलहू वने धकाः
उगु थासे थ्यंकःवल । अले उगु अवस्थास आकसे सुपांय् थाहां
वयाः वा वयाबिल । मेपिं न्यासःह कुमारी मचात व्वां व्वां

वनाः सतःया शालाय् द्वाहां वन । ब्राह्मणतय्सं अन च्वनाः
 स्वयाच्चन' उलिमच्छिं मिसामचात मध्ये छह्न हे न्यागू कल्याणं
 सम्पूर्ण जूपिं मखु । विशाखा छह्न जक थःगु मतापगु चालं हे
 वयाः दकले लीपा सतः शालाय् द्वाहां वल । वया लं, वसः,
 तिसा आदि व्याक्कं प्यात । ब्राह्मणतय्सं वैगु प्यंगू कल्याण
 लक्षण खनाः वैगु वा ऊवः स्वैगु इच्छा जुयाः आलसि जातिह्न
 थ्व मय्जु, थ्वया भाःत ज्वीह्नसित छ्वालगु जाक्वाति हे नं
 लाभ ज्वी मखुला छ्थे ? धकाः वं ताय्क थवंथः खंल्हात ।
 अले इमित विशाखां धाल । "छिमि आम छु खं ल्हानाच्चनागु ?"
 अले ब्राह्मणतय्सं धाल । "जिमिसं थ्व धयाच्चनागु खः मै ! छं
 सः तःसतं हे मधुर, कय्यागु भु थाय्बले थें सः फिजे जुया वं ।"
 अले वं हानं वयासिनं बांलाःगु मधुर सलं "छिमि आम छु
 कारणं गुगु विषयया बारे खं ल्हानाच्चनागु खः?" धकाः न्यन ।
 "छं पासापिं मय्जुपिं सकलें तिसा वसः मप्याक वेगं ब्वां वयाः
 थन द्वाहां वल । छ छह्न जक थ्व छत्वाःचा लं हे वेगं ब्वां वये
 मफुत । थःगु तिसा वसः व्याक्कं प्याकाः थ्व शालाय् द्वाहां वल
 धकाः उलि धयाच्चनागु खः।" धकाः धाल । हे ब्राह्मण
 बाज्यापिं ! अथे धयादी मते, जिं मेगु हे तःधंगु कारण खंकाः
 अथे वेगं ब्वां मवयागु खः।" "व कारण छु खःले मै ?" धकाः
 न्यनेव "हे ब्राह्मण बाज्यापिं ! प्यंगू प्रकारयापिं मनूत ब्वां ब्वां
 ज्वीगु शोभा दैमखु ।" "व प्यह्न व्यक्तिपिं धैपिं सु सु खःले ?"
 धकाः न्यनेव "हे ब्राह्मण बाज्यापिं ! अभिषेक यानातःह्न जुजु
 सकल राजसी तिसा वसतं तियाः ब्वां ब्वां जुल धाःसा शोभा
 दैमखु । गथे थ्व महाराज छह्न गृहपतित थें ब्वां जुल धकाः
 मेपिसं हेस्याइ-निन्दा याइ । जुजुपिं धैपिं बुलुं बुलुं वनेगु हे
 शोभा दु । जुजुया मंगल किसि नं अलंकारं छायापा तैबले वेगं

ब्वां वनेव शोभा दैमखु । हस्ति लीला क्यना: बुलुहुं वंसा हे
 जक शोभा दै । प्रव्रजित जुयाबिज्या:पिं श्रमणपिं नं वेगं हतर
 पतरं ब्वां ज्वीव शोभा दैमखु । गथे थ्व श्रमण गृहस्थत थें ब्वां
 जुल धका: हेस्याइ । शान्त-दान्त जुया: बुलुहुं बिज्या:सा हे
 जक शोभा दैच्वनी । कुमारी धैपिं नं ब्वां वनेव शोभा दैमखु ।
 गथे थ्व मिसामचा मिजंत ब्वां जूथें ब्वांजूगु स्व धका: गिजे याइ ।
 मिसा धैपिं नं बुलुहुं पला:छिना: जूसा हे जक शोभा दै । थुपिं
 प्यखल: ब्वां ज्वीव शोभा दैमखु । "हानं मेगु नं कारण छगू
 दु धैगु छुले मै !" धका: न्यनेव- "हे ब्राह्मण बाज्यापिं ! मां बौ
 धैपिसं थ: म्हाय्मचायात ल्हा:तुति आदि अङ्ग प्रत्यङ्ग सुरक्षित
 याना: पालन पोषण यानातै । जिपिं मिसामस्त धैपिं मी मानिगु
 वस्तु समानपिं ख:। जिमित मेपिनि कुले पैन बिया छ्वयेया
 लागी हे मांबौपिसं बांलाक बिचा: याना: पालन पोषण
 यानातैगु ख:। यदि वेगं ब्वां ज्वीबले तुती च्वंगु छिपचिने लुपिं
 हाना: बँय् ग्वारातू वनीबले ल्हा:जूसां तुति जूसां त्व:धू वनेफु ।
 थथे ज्वीकाच्वनेबले थ:गु कुलयात जिपिं मिसा मस्तेसं याना:
 बोप्स् ज्वीका: च्वंच्वने मालेय:। जिमि तियातयागु वस: तिसा
 धैगु ला प्या:सां नं लिपा गनावनी । छुं नुक्सान ज्वीमखु ।
 थज्या:थज्या:गु कारणं याना: जिं थ:गु तिसा वस: प्या:सानं
 ब्वां ब्वां थ्व सतले द्वाहां मवयागु ख: ब्राह्मण बाज्यापिं !"
 धका: कन । ब्राह्मणपिसं विशाखां थ्व खँ कनाच्वंबले वैगु
 वायागु लक्षण कल्याण खना:, "थुलि कल्याण सम्पत्ति सम्पूर्ण
 जूह्म मिसामचा जिमिसं न्हापा गबलेसं मखनानि" धका: वैगु
 खँयात ब्राह्मणतय्सं साधुकार बिल । अंथे ब्राह्मणतय्सं "हे मैचा !
 छ जिमि मालिक महाजनपुत्रयात योग्यह्म मिसामचा ख:।"
 धका: धया: इमिसं ज्वनाव:गु सच्छिदोल मूवंगू लुसिखलं

विशाखायात व्वखायेकाविल । अले विशाखां इमिके न्यन-
 "बाज्यापिं ! गुगु देशं थन बिज्यानागुले ?" "जिपिं श्रावस्ती
 नगरं थन वयापिं खः मै ।" "महाजनया काय् आर्यपुत्रया नां
 छु थें ?" "पूर्णवर्धन कुमार खः।" इपिं जुलसां जिमिगु समानगु
 कुलयापिं महाजन खलःत खः धैगु भाव सीकाः लुंसिखः
 स्वीकार याना कयाः बौहसियाथाय्- "जिमित छेंय् ल्याहां
 वयेत रथ छ्ववयाहति ।" धकाः समाचार छ्ववत । व अथे
 समाचार छ्ववःगु छाया् धाःसा न्हापा व खुसिइ म्वःल्हू वनेत
 वःबले न्यासि हे वःगु खः। आः जुलसां लुंसिखलं व्वखायेधुंकाः
 अथे न्यासि वने मजिल । भाःत दुपिं मिसामस्त रथ आदिस
 च्वनाः हे जक वनेमाः । मेपिं न्यासि जूसां वनी, कुसां जूसां
 क्वीकाः वनी, ताडमाया हलं जूसां च्वय् अथेक निभाः
 पनाःवनी । अथे छुं मदया वन धाःसा थःगु न्ययातयागु गा
 जूसां त्वःताः बापु गां छचने निभालं मदाय्क गाभलं पुयाः
 जूसां वनी । विशाखाया बौहस्यां न्यासःगू बैलगाडा छ्ववयाविल ।
 वया सकल परिवारपिं रथे च्वनाः थःगु छेंय् ल्याहां वल ।
 ब्राह्मणत नं इमि ल्यू ल्यू हे वन । अले इमिके महाजनं न्यन-
 "छिपिं गनं वयापिं खः?" "श्रावस्ती नगरं वयापिं खः महाजन !"
 "छिमि महाजनया नां छु थें ?" "मिगार महाजन धैह खः।" "वया
 काय्हास्या नां छु ले ?" "पूर्णवर्धन कुमार खः महाजन !" "व
 महाजनया धुकुती धन गुलि दुले ?" "पीगू कोटि धन दु
 महाजन !" जिमिगु धनया न्होने इमिगु धन अपाय्सतं महान
 मजू, अथे जूसां तबि मिसामचायात आरक्षा यायेत जक दयेव
 गाहे गाःनि, मेगु कारण आपाः छु न्यनाच्चनेगु ? धकाः
 मत्तीतयाः विवाह मंगल यायेगु ज्या स्वीकार याना काल ।
 महाजनं इपिं ब्राह्मणपिंत यायेमाःगु सत्कार सन्मान यानाः

छनु- निनु थःगु छैय सुबिस्तासाथं तथाः इमिगु नगरे तुं लित
 छवयाबिल । इपिं श्रावस्ती ल्याहां वनाः- "मिगार महाजनया
 पुत्र कुमारयात भमचा ल्वीका वयेधुन ।" धकाः कवन । "सुया
 म्हाय्मचा खः।" धकाः न्यना स्वयेव । "धनंजय महाजनपुत्रया
 म्हाय्मचा खः।" धकाः लिसः बिल । अले मिगार महाजनं
 शीत तःधंगु कुलयाह्व हे म्हाय्मचा दत ।" धकाः खुशि जुयाः
 "का आः शीसं याकनं हे भमचा छैय व्वना हयेमाल ।" धकाः
 धयाः अन वनेत जुजुयाथाय् वनाः विन्ति याःवन । जुजुं नं इपिं
 महानगु कुलयापिं खः। जिं हे बिम्बिसार जुजुया राज्यं व्वना
 हयाः 'साकेटे' बासं च्वनाबले, इपिं अनंतुं च्वने धाःगुलिं इमित
 जिं अन हे च्वनेगु सुप्रबन्ध यानाबियागु खः? । "व भमचायात
 तःधंगु सत्कार-सन्मान यानाः थन व्वना हयेमाः, जि नं छिपिं
 नाप्पं तुं वयाबी ।" धैगु आज्ञा जुयाबिज्यात । "अथे जूसा
 अत्यन्त उत्तम जुल महाराज !" धकाः विन्तियाये सिधेकाः इमिसं
 धनञ्जय महाजनपुत्रयाथाय् समाचार छवत कि- "जिपिं
 आमकन वल धायेव थनया महाराजाधिराज नं जिमि नाप्पं तुं
 सवारी ज्वीगु जुयाच्वन । जुजु नाप्पं वैपिं मन्त्रीगणपिं,
 भार्दारपिं, सेना-पल्टनत आपालं दै । छिमिसं थुलिमछिं
 मनूतय्त याये माःगु स्वागत सत्कार याये फैला ?" धकाः
 न्यना छवत । अले धनञ्जय महाजनपुत्रं - "अज्याःपिं षिह्व
 जुजुपिं छिपिं नाप्पं बिज्याये धाःसानं व्वना हयादिसं । धन्दा
 कयादीम्वाः।" धैगु लिसः समाचार छवयाबिल । मिगार
 महाजनं जुलसां थःगु छैय पिवाः च्वंपिं नोकर-चाकरत जक
 बाकि यानाः मेपिं सकलं व्वना वनाः अनं बागू योजनति
 तापाक्क थुखे च्वनाः "जिपिं थन थ्यंकः वयाच्वने धुन" धैगु
 समाचार छवयाबिल । धनञ्जय महाजनपुत्रं नं इमित आपालं

भेट-स्वागत वस्तु इत्यादि छवयावी धुंका: म्हाय्हासित थ:थाय्
स:ता: सल्लाहयात । "मै छं बा:जु ज्वीह्ण मिगार महाजन
जुलसां कोसल जुजु नाप्पं ष्ठीगु नगरं सत्तिक थ्यंक: वयाच्चने
धुंकल । इमित गुगु छैय् तयेमाली ? जुजुयात गुगु छैय् ?
उपराज आदिपिंत गुगु छैय् तयेमाली ?" धका: न्यनेव तीक्षणगु
बुद्धि दुह्ण महाजनपुत्रिं, सच्छिदोल कल्पनिस्थे प्रार्थना यानाव:गु
पुण्य दुह्ण, भाग्यमानिह्ण मिसामचां-"जिमि बा:जु ज्वीह्ण
महाजनयात थुगु छैय् ति, जुजुयात थुगु छैय् विराजमान याकि,
उपराज-मन्त्री आदिपिंत थुगु-थुगु छैय् तयाव्यु" धका: अहे
यानाछवत । थ: च्य:, भ्यातितय्त नं स:ता: थुलिसिनं जंगले
वना: सिं मा:हं, थुलिसिनं उपराज आदिपिनिगु किसि सल आदि
नं छिमिसं हे बिचा:यानाव्यु । सल च्य:, किसि माग: आदिपिंत
नं विवाह मंगल उत्सवस सामिल जूवये दयेक सुव्यवस्था
याकाबिल । अथे छाया् या:गु धा:सा ? जिपिं विशाखाया
व्याहायागु मङ्गल उत्सवस वना: छुं छुं हे तामासा स्वये मखन ।
जिमित छुं नं सामान नं प्राप्त मजुल । सल, किसि आदि
स्व:ज्वीगु व बिचा:या:ज्वीगु ज्याय् हे जक लगे जुयाच्चनेमाल
धका: थथे धाये थाय् थमदयेमा धका: अथे व्यवस्था यानाव्युगु
ख: । उखुन्हुया दिने हे विशाखाया बौह्णस्यां न्यास:ह्ण लुंक:मित
स:तके छवया: "जिमि म्हाय्मचायात 'महालता पसाधन' धैगु
तिसा दयेका हति" धका: ह्याउंसेच्चंगु असर्फिं दोछि तया:
उक्रियात ल्वेक मा:मा:गु हिरा, मोति, पन्ना, माणिक्य आदि नं
बीके बिल । जुजुं निनु प्यनु दयेव धनञ्जय महाजनपुत्रयात
समाचार छवयाहल कि "भो महाजन पुत्र ! जिमित पालन
पोपण यानातये फैमखु, म्हाय्मचायात वियाछवयेगु दिन
याकनं निर्णय याना हति ।" थ्व समाचार न्यना: महाजनपुत्रं

जुजुयात लिसः बियाछवत कि "महाराज ! आः थुगु समये वर्षात (=बर्खा) शुरु ज्वीधुंकल । उकिं बर्खा सिमधःतल्ले गनं यात्रास प्याहां वने मजिल । छलपोलया सिपाहिं पल्टनतयूत छु तक्क माल व ब्याक्कं पुरेयानाबीगु जिगु जिम्मा जुल । जिं छवयाबीगु बखतयू हे जक छलपोलयागु फिर्ती सवारि चलेज्वी ।" धैगु समाचार बीके छवयाबिल । अबलेसंनिसें साकेट नगरस न्हिं न्हिं हे धैथें उत्सव मेला लगे ज्वीबले थेंतुं गुल्जार जुयाच्वंगु जुल । जुजुसहित सकलसित स्वां, स्वांमाः, सुगन्ध, वस्त्र आदि माःमाःपित माःमाःगु वस्तु सामान न्हाबलेसं हे तैय्यार जुयाच्वंगु दयाच्वन । इपिं सकलसिनं चिन्तना यानाच्वन कि 'ध्व महाजनपुत्रं जिमित हे जक सेवा सत्कार यानाच्वन' धकाः मत्ती तुनाच्वन । थुगु प्रकारं छन्हु धाधां निनु धाधां स्वला बिते जुयावंगु ला सुनानं हे मचाः । लुकःमितयूत तिसा दयेके बियातःगु धाःसा आःतक्क सिधेका महःनि । ज्या याकातःपिं ज्यामि नायोत वयाः महाजनपुत्रयात धाःवल- "मेगु ला छुं वस्तूत पाःजूगु मखुनि सेनातयूत जा थुयाः नकेत सिं मगानावल ।" अले महाजनं ब्यामितयूत धाल- "छिपिं वनाः थुगु नगरे च्वंगु पुलां पुलांगु किसि गः, सल गः, जीर्ण ज्वीधुंकूगु छें इत्यादि थुनाः जूसां उकिया सिं कया हयाः ज्या चले याःहूँ । अथे महाजनं धाःथें यानाः सिपाहितयूत जा थुयाः नकु नकुं बाःछिति ला उकिं हे तरे जुयावन । हाकनं इपिं महाजनयाथायू वयाः "सिं मगात ।" धकाः धाःवल । थुगु वा वयाच्वंगु समययू सिं गनं नं कया हये फैमखु । "कापःयागु धुकू चायेकाः ततःथानगु कापः पिकयाहयाः टुकडा-टुकडा यानाः मूस्याः दयेकाः चिकने थुनाः वहे जूसां च्याकाः जा थुयाः नकः हूँ ।" धकाः धया हल । इमिसं अथे यानाः नकु नकुं मेगु

बाःछि नं बिते जुयावन । थुगु प्रकारं प्यला कटे जुया वैसेलि
 तिनि लूकःमितय्सं तिसा दयेकाच्चंगु सिधयेका हयाबिल ।
 सुतियागु का छपु हे मतसे दयेकाहःगु लुंयागु तिसा, वहयागु
 सुकां हनाः ज्या कयातल । व तिसा छयने तयेबले ल्यूने तुती
 थ्यंक लटकय् जूवः । थाय्थासे, लुंयागु तांख हनाः स्वानातल ।
 वहयागु तांखं नं गनं गनं हनातःगु दु । छयंया दथ्वी छगू तांखं
 कत्ताकातल । निपा न्हाय्पंया ल्यूने निगू, न्हाःने गःपःया क्वय्
 छगू, निगः पुलिइ निगू, निपा प्यंपाय् निफवः तांख तयाः
 कत्ताकातल । उगु तिसा जुलसां म्हैखा स्वरूप तिसाया जवगु
 पपू लुं तयाः जुलसां दयेकातःगु न्यासः म्हैखापा दुगु जुयाच्चन ।
 देपापाखेयागु पपुती नं उलि हे म्हैखापा दुगु जुयाच्चन ।
 तिसारूपी म्हैखाया त्वाः भिंपूयागु खः, मिखा माणिक्ययागु खः,
 अथे हे ककु व न्हिप्यं नं खः, म्हैखापायागु दं लुंयागु जुयाच्चन ।
 अथे हे पिलाक्व नं लुंयागु हे खः । उगु वसःतिसां विशाखाया
 छयंले तीकेबले पर्वतया च्वकाय् च्वनाः प्याखं हुयाच्चं ह्म म्हैखा
 थें खनेदैगु जुयाच्चन । दोछिपु म्हैखापा दयाः उकियागु सः
 देवतापिसं न्यागू प्रकारयागु म्वाहालि पुयाहःगु सः थें सः
 प्याहां वयाच्चनी । विशाखाया न्हाःनेथ्यंक च्वनाः स्वेबले जक
 व धार्थेयाह्म म्हैखा मखु धकाः सीका काये फुगु जुयाच्चन ।
 उगु तिसा जुलसां गुंगू कोटि धन तूगु तिसा खः । सच्छिदोल दां
 ला व तिसा दयेकूपिं कालिगरतसें ज्याला हे जक काःगु जुल ।

विशाखायात व तिसा छुकियागु कारणं यानाः प्राप्त
 जूगु धाःसा ? वं काश्यप तथागतया समयस न्यीदोल भिक्षुपित
 चीवर कापः दान ब्यूबले, मुलु सुका व रंग नं थमं हे दान
 बिल । वं उगु चीवर दान याःगुया पुण्य फलं यानाः वैत
 थथिंज्याःगु विचित्रगु तिसा लाभ जूगु खः । मिसातय्सं आपालं

चीवर वस्त्र दान यात धाःसा 'महालता पसाधन' तिसा लाभ
 याना कायेगु पुण्य सिद्ध जूवनी । पुरुषपित जूसा ऋद्धिमयगु
 पात्र चीवर आदि अष्ट परिस्कार लाभ याना कायेगु हेतु जूवनी ।
 थुगु प्रकारं तःधंन महाजनं प्यलाया भित्रे म्हाय्यात बियाछ्वेगु
 तैय्यारी याके बियाः थमं बियाछ्वयेमाःगु क्वसः बिया छ्वयेत
 पांय्मोहलं जाःगु न्यासःगू गाडा बियाछ्ववत - । लुंयागु
 भाडाकुरां जाःगु न्यासःगू गाडा, वहयागु भाडाकुरां जाःगु
 न्यासःगू गाडा, सिजः लीयागु भाडाकुरां जाःगु न्यासःगू गाडा,
 तास तिनखाया कापतं जाःगु न्यासःगू गाडा, घ्यःया टीनं
 जाःगु न्यासःगू गाडा, वा जाकिं जाःगु न्यासःगू गाडा, हलो,
 फालि, कू आदि उपकरणं जाःगु न्यासःगू गाडा क्वसः
 बियाछ्ववत । महाजनया जुलसां थथे मत्ती वन कि जिह्न
 म्हाय्मचा याथाय् वैत थ्व छगू वस्तु मदयाः मेपिनि छैया
 पिखालख्वी वनाः थकायेके छ्वये म्वालेमा धकाः वैत
 माःमाःगु वस्तु उपकरण सकतां बीके बिल । छगू छगू रथे
 सकल अलंकारं तिसा वसतं तियातःपिं स्वह्न स्वह्न बांवांलाःपिं
 सेवकनीत तयाः न्यासःगू रथ बियाछ्ववत । इपिं मध्ये छह्नस्यां
 म्वःलहुकि, छह्नस्यां भोजन याकि, मेह्नस्यां अलंकार याकाः
 छाय्पिकि धकाः षिंन्यासः सेवक परिवारपिं बियाछ्ववत । अले
 महाजनया मत्ती थथे वन "जि म्हाय्यात सा, दोहंत नं बिया
 छ्वयेमाल धकाः सेवकतय्त आज्ञा बिल कि- "हुं पुरुषपिं !
 चीधंगु सागःया खापा चायेकाः स्वंगू गाउत तापाक छगू छगू
 गाउतया बिच्चे बिच्चे बाजं ज्वंकाः छह्न छह्न पुरुष थना ति ।
 ब्यापाखें छगू गाउत कयाः निखेपाखें सेवकत दना च्वं हुं । सा,
 दोहंतय्त अनं पिने वंके बीमते । थथे च्वंच्वनेगु बखते बाजं
 थाकाः इसारा बीकेव्यु ।" इमिसं वनाः अथे हे याःवन । सात

सागलं प्याहां वयाः छगू गाउततक्क थ्यंकः वयेव बाजं थानाः
इसारा बिल । हानं बागू योजन थ्यंकः वयेव इसारा बिल ।
हानं स्वंगू गाउततक्क थ्यंकः वयेव इसारा बिल । ब्यापाखें
वनेगु नं पनाबिल । थुगु प्रकारं हाकलं स्वंगू गाउत ब्यापाखें
छगू गाउततक्कया थासे सा दोहंत थवंथः थितुं थीक घ्वात्तुमतु
घ्वानाः च्वंच्वन । महाजनं जि म्हाय्यात थुलि सा दोहंत दयेव
ला गातः, खापा तिनाव्यु धकाः धयाः सागःया खापा तिके
बिल । अथे खापा तिका बीवं विशाखाया पुण्यया प्रतापं यानाः
बबलाःपिं सा दोहंत बारं तितिंन्हुयाःप्याहां वल । मनूतसें रोके
याक याकं हे ख्वीदोल बःबःलाःपिं दोहं चात व साचात बार
तैतःथासं प्याहां वयाबिल । अन बःबःलाःपिं तिंन्हुयाः प्याहां
वःपिं दोहं चात न्हापा प्याहां वयाच्वंपिं सातय् वृषभ जूवन ।
छु कारणं यानाः व अथे पंक पंकं हे सात, दोहंत सागलं प्याहां
वल ज्वी ? थ्व ब्याक्क न्हापा न्हापायागु जन्मे बियावःगु
महादानया हे फल खः। विशाखां जुलसां न्हापा काश्यप
तथागतया समयस किकि धैह जजुया न्हेह म्हाय्यपिं मध्ये
दकले चीधिकःह सङ्घदासि धैह जुयाः न्यीदोल भिक्षुसङ्घपिंत
न्यागू गोरस दान व्यूबले मचां मचापिं श्रामणेरतय्सं ल्हाःतं
पात्र त्वपुयाः गात गात धाय्क 'थ्व साःगु खः, थ्व भिंगु खः'
धकाः बारंबार दान बिल । व अथे दान व्यूगु कारणं यानाः
पना च्वंक च्वंक हे सा दोहंत गोठं प्याहां वयाबिल । महाजनं
थुलिमछिं धन सम्पत्ति कोसः व्यूबले महाजननीनं धाल- "छिं
जिह म्हाय्यात मेगु सकतां व्यवस्था यानाबिल तर वैत सत्कार
याइपिं सेवक दासतय्गु व्यवस्था याना मव्यू थुकियागु कारण
छु खः?" महाजनं धाल- "जि म्हाय्या. उपरे स्नेह दुपिं व
मदुपिं सीके माःया लागी अथे यानागु खः। जिं जुलसां वनाप

मवंपित ककु तिनाः छवये फैमखु । व रथे च्वनाः वनीबले
वनाप वने न्हाःपिं है, ह्नाःपिं थन च्वं च्वं धाये" धकाः न्यंकल ।

कन्हेखुनु जि म्हाय्मचा विदाबाजि जुयाः वनीन धकाः
थःगु कोठाय् च्वनाः म्हाय्यात लिक्क फेतुकाः मै थः भाःतया
कुले वनीपिसं थुगु थुगु आचरण नियम पालन यानाच्वनेमाः
धकाः अववाद-उपदेश बिल । थ्व उपदेश नं मिगार महाजनं
लिक्क च्वंगु कोठाय् च्वनाः न्यनाच्वन । धनञ्जय महाजनं थः
म्हाय्मचायात थथे अववाद- उपदेश बिल- "मै भाःतया कुले
च्वंवनीपिं भमचा धैपिसं दुने च्वंगु मियात पित यंके मज्यू ।
पिने च्वंगु मियात दुत हये मज्यू । लित बी हैहसित जक
बियाछवयेमाः । लित महैःहसित बियाछवये मज्यू । बी हःहसित नं
बी महःहसित नं बिया छवये फयेकेमाः । सुखपूर्वकं
फेतुनाच्वनेमाः । सुखपूर्वकं भोजन यायेमाः । सुखपूर्वकं च्वनेमाः ।
मि देवतायाःगु सेवा यायेफयेकेमाः । छैय् दुने च्वंहा
कुलदेवतायात नमस्कार यायेमाः ।" धैगु थुपिं ष्चिगू अववाद
उपदेश बिल । कन्हेखुनु कोसल जुजुया पल्टनया दथ्वी
च्याखलः ततःधंपिं महाजनं कुलपिं साक्षियानाः न्हाःने तयाः,
"यदि जिमि म्हाय्मचा बियाछवयागु कुले थ्वया छुं दोष
उत्पन्न जुयावल धाःसा छिमिसं निसाफ छिनेयाना बीमाः ।"
धकाः धयाः गुंगू कोटि मूवंगु 'महालता पसाधन' नां जुयाच्वंगु
तिसां तीकाः म्वः ल्हीगु साभुं खर्चया लागी न्यय्प्यंगू कोटि
धन बियाः रथे गयेकाः साकेत नगरया छचाःखेरं च्वंगु थःगु
हक लगेजुगु अनुराधपुर पाय्धंगु ष्चिप्यंगू आसामितय्गु गामे
नाय्खिं च्वेके बिल कि- "जि म्हाय्मचानाप वने न्हाःपिं
वनेफु ।" धकाः । इमिसं व सः तायेसाथं ष्ची मालिकनी वने
धुंकेव ष्ची जक थन च्वंच्वनां छुयाये ? धकाः ष्चिखुगू गांयापिं

मनूत सुं बाकि मज्जीक विशाखा नाप्पं वने धकाः प्याहां वल ।
 धनञ्जय महाजनं जुजु व मिगार महाजनयात सत्कार सन्मान
 यानाः भचा उखे थ्यंक तःवनाः इमित म्हाय्मचा लःल्हानाः
 बिदा बियाछवत । मिगार महाजन दकले लीपा यान छगुली
 च्वनाः वनाच्चंबले ल्यू ल्यू वयाच्चंपिं लस्कर खनाः "थुपिं सु खः?"
 धकाः न्यन । "थुपिं ञ्शी भमचायात सेवा सत्कार याइपिं दास
 दासीत खः" धकाः धायेव "थुलिमछिसित सुनां लहिनातये फै ?
 थुमित दायाः बिसिके छवयाब्यु । बिस्युं मवंपित जक थुखे
 वयेकेब्यु धकाः धायेव, विशाखां—"म्वाःल त्वःताब्यु, दायाः
 बिसिकः छवयेमते । इमिगु फौजं हे थःत नयेगु व्यवस्था याइ ।"
 धकाः धाल । महाजनं भमचां अथे धाःसानं "मै ञ्शीत थुलिमछिं
 मनूतय्गु छुं ज्या म्दु । सुनां थुलिमछिं मनूतय्त पालन पोषण
 यानातयेफै ?" धकाः चागलं कयेके बियाः, कथिं दायेके बियाः
 बिसिके छवयाः बाकी दयाच्चंक्व जक 'थुलि दयेव ञ्शीत गाः'
 धकाः इमित जक थःपिं नापं व्वना यंकल । श्रावस्ती नगरया
 ध्वाकाय् थ्यनेव विशाखां चिन्तना यात कि छचाःखेरं
 त्वपुयातःगु यानय् च्वनाः नगरे द्वाहां वनेगु ला अथवा रथे
 च्वनाः सकलस्यां खनेदयेकाः थनेगु ला ? अले वं थथे मत्ती
 तल "त्वप्पुयातःगु यानय् च्वनाः जि नगरे द्वाहां वनेव
 'महालता पसाधन' तिसां तियाः वयागुया छुं विशेषता दैमखु"
 धकाः वं सकल नगरवासिपिंसं थःत खनेदयेक हे रथे च्वनाः
 नगरे द्वाहां वन । श्रावस्ती नगरे च्वंपिं नगरवासिपिंसं
 विशाखायागु सम्पत्ति खनाः "श्व विशाखाया थथिंज्याःगु
 सम्पत्ति थ्वैत हे जक लाइक जू" धकाः धयाच्चन । थुगु प्रकारं
 वं महानगु सम्पत्ति ज्वःना मिगार महाजनया छैय् द्वाहां वन ।
 नगरे थ्यंखुनु हे वैत सकल नगरवासिपिंसं ञ्शीत धनञ्जय

महाजनं महानगु सत्कार यानाहल' धकाः थःथःगु औगात
 अनुसारं भेट चढे यायेगु वस्तु ज्वनाः वल । विशाखां
 छवयाहक्कव हक्कव भेट वस्तुत ब्याक्कं वहे नगरे च्वंपिं थवथः
 कुलपिंत अदला बदला यानाः बीके बिल । थुगु प्रकारं वं थ्व
 जिमि मां धाये ल्वःहसित ब्यु, थ्व जिमि दाजु धाये ल्वःहसित ब्यु, थ्व
 जिमि केहें धाये ल्वःहसित बीयकि धकाः इमि इमिगु बैसया
 अनुसारं प्रियवचन खं लहानाः भेटवस्तु (=कोस्यालि) बीके
 छवयाः सकल नगरवासिपिं, थःथितिपिं समान नाला काल ।

छन्हु चान्हे आज्ञेय्य सलया मचा व्वीके त्यन ।
 विशाखां दासितयनाप मूस्याः च्याकाः ज्वंके बियाः थःहे अन
 वनाः मिसाह्न सलयात क्वाःलखं म्वःलहुके बियाः, चिकनं
 व्वीके बियाः, थः च्वनाथाय् तुं ल्याहां वल । मिगार महाजनं
 थः काय्यात ब्याहाया मंगल कार्य सिधेकाः, स्थिर रूपं विहारे
 वास यानाच्चवनाबिज्याःह्न तथागतयात लुममंकुसे ताकालनिसें
 नांगापिं निगण्ठतय्त ययाच्चंगुलिं यानाः 'जिमि आर्यपिंत
 सत्कार यायेमाल' धकाः छन्हुया दिनस अनेक सलंसः बोरा
 न्हूगु अन्न लयाः हःबले, लः ल्वाकमज्याःगु दुरुइ खीर दायेके
 बियाः न्यासःह्न वस्त्र मदुपिं अचेलकत निमन्त्रणा याके बियाः
 थःगु छैय् बिज्याकाः निह्न भमचा वयाः 'अरहत्पिंत वन्दना
 याःवा' धकाः विशाखायाथाय् समाचार बीके छवत । भमचां
 अरहन्त धाःगु वचन न्यनाः स्रोतापन्न जुयाच्चंह्न आर्य श्राविका
 खुशिजुयाः अचेलकतय्त भोजन याकूथाय् वयाः इमित खनाः—
 "थज्याःपिं लाज शरम मदुपिं नं अरहन्तपिं ज्वीला ? जितः
 मफते हे जिमि बाःजुं सःतके हल ।" धकाः महाजनयात निन्दा
 यानाः थः च्वंच्वंगु कोठाय् तुं ल्याहां वन । अचेलकतसें वं
 अथे यानावंगु खनाः सकसिनं छगू पाखं हे महाजनयात निन्दा

यात—“गथे ? छ महाजनयात मेपिं सुं भमचा लाभ मजुलला ?
 श्रमण गौतमया श्राविका महाचण्डालनीयात थःगु छैय्
 दुतहल, याकनं हे थ्व मिसा मचायात थुगु छै
 पितिनाछ्ववयाब्बु” धकाः (जागे जुल ।) महाजनं थुमिगु वचन
 मात्रं जिं भमचायात पितिना छ्ववयेफैमखु । तःधंगु कुलयाह
 म्हाय्मचा धकाः चिन्तना यानाः “हे आर्यपिं ! मस्त धैपिसं
 सीकं नं मसीकं नं अथे अपराध यायेफु, छलपोलपिं सुमुक
 च्वनाबिज्याहुं ”धकाः धयाः इमित लित छ्ववयेधुंकाः, थः
 अनर्घगु आसने च्वनाः लुंयागु देमाय् स्वादिष्टगु खीर भोजन
 यानाच्वन । उगु समयस छह पण्डपातिक स्थविर भिक्षा
 बिज्यानाः उगु छैया न्हाःने थ्यंकःबिज्यात । विशाखां थः
 बाःजुया ल्यूने च्वनाः पंखां गायेकाच्वन । वसपोल खनाः
 बाःजुयात कने योग्य मजू धकाः महाजनं स्थविरयात खनी कथं
 छखे लिक्क लिचिलाबिल । व मूर्खह महाजनं जुलसां स्थविरयात
 खंसानं मखंछू यानाः क्वच्छुनाः भोजन यानाच्वन । विशाखां
 जिमि बाःजुं स्थविरयात खनाःनं वास्ता मयाः धकाः
 सीकाः—“न्हाःने बिज्याहुं भन्ते ! जिमि बाःजुं बासिगु खीर
 भोजन यानाच्वन ।” धकाः च्वात्त धयाबिल । महाजन्
 निगण्ठतय्सं विशाखायागु शिकायत याःबले सहयाना च्वंसानं,
 बासिगु खीर नयाच्वन धकाः धायेसाथं नयाच्वंगु खीरं ल्हाः
 लिकयाः “थ्व खीर थनं यंकि, थ्व भमचायात नं थ्व छै
 पितिनाछ्ववयाब्बु” धकाः अद्वेयात । थ्व भमचां जितः थज्याःगु
 मंगल कार्य यानाच्वनाबले बासिगु खीर नयाच्वन धकाः धाल ।
 उगु छैय् सकले हे च्यःभ्वातिंत विशाखाया थासं वःपिं हे जक
 जुयाच्वन । वैत सुनां ल्हाःतुति ज्वनाः छै पितिना छ्ववये फै ?
 म्हुतुं हे जक नं वैत छै प्याहां हुं धकाः धाये छाःपिं सुं दुगु मखु ।

विशाखां बाःजुया खं न्यनाः धाल " भो बाजु ! थुलि वचन
 मात्रं जि थ्व छें प्याहां वने फैमखु । जि छिक्किपितं लःल्हानाः
 बिया हःगु कुम्भदासि थें जुयाः थ्व छेंय द्वाहां वयाह मखु ।
 जिमि मां बौ निहं जीवमान दनिह म्हाय्मचा धैपिं थुलि वचनं
 जक थ्व छें प्याहां वनीमखु । थज्याःगु कारणं यानाः हे जिमि
 बौनं जितः थन बिया हःबले च्याह ततःधंपिं कुटुम्बिकत
 सःताः "यदि जिमि म्हाय्मचाया छुं दोष क्यावल धाःसा
 छिमिसं न्याय-निसाफ यानाव्यु धकाः जितः छिमिगु ल्हाःते
 लःल्हाना हःगु खः। इपिं सकलें सःतके छवयाः जिगु दोष दु
 म्दु निर्णय यानाः स्व" धकाःधाल । महाजनं थ्वं कल्याणगु हे
 खं ल्हात धकाः च्याह ततःधंगु कुलयापिं कुटुम्बिकत सःतके
 छवयाः "थ्व भमचां मंगलगु दिनखुनु आसने च्वनाः लःमदुगु
 खीर नयाच्वनाह जितः बासिगु भोजन नयाच्वन धकाः धाःगु
 कारणं यानाः थ्वयात थ्व छें पितिनाछवयाव्यु" धकाः न्यंकल ।
 "छं थथे धैगु खःलाले मै ?" धकाः इमिसं न्यनेव विशाखां
 धाल-"छहं पिण्डपातिक भिक्षु छेंया पिखालखी दनाच्वनाबिज्यात ।
 जिमि बाःजुं वसपोलयात वास्ता हे मयासे खीर भोजन
 यानाच्वनादीगुलिं जिमि बाःजुं थुगु आत्मभावे न्हूगु पुण्य
 यानामदी, पुलांगु न्हापायागु पुण्य हे जक अनुभव
 यानाच्वनादिल धैगु मत्ती तयाः "न्हःने बिज्याहूं भन्ते ! जिमि
 बाःजुं पुलांगु पुण्य भपाच्वन" धकाः धैगु खः। थुकी जिगु छु
 दोष दु ?" "म्दु मै, थुकी छंगु छुं दोष म्दु । भमचां ला
 युक्तियुक्तगु हे खं धाःगु खः। छि छाय् भमचा खनाः थपाय्सकं
 तंचायादियागु ?" धकाः न्यन । अले महाजनं धाल-"म्वालका
 थ्व छगू ला वैगु दोष म्दु धाये । थ्व भमचा छन्हु चान्हे बाचा
 इले दासित मुंकाः छेंया ल्युनेपाखे वन ।" इमिसं "अथे वनागु

खःला ? मै ।" धकाः न्यनेव "बाज्यापिं ! मेताया कारणं वनागु मखु थुगु छैय् दकले भिंगु जातया आजानेय्य मिसाह सलया मचा बुयेके त्यंबले, थन च्वंपिसं वास्ता हे मयासे च्वंच्वंगुलिं जिहे दासितयनाप चान्हे मूस्याः च्याकाः वनाः सल गले मिसाह सलया मचा बुइकीबले यानाबीमाःगु सेवा टहल याकः वनागु खः।" अले इमिसं "हे बाःजु महाजन ! जिमि भमचा मय्जुं ला छिगु छैय् दासतसें हे नं मयाःगु ज्या यानाबिल । "छिं थुकी छु दोष खनादिया ?" "भो महाजनपिं ! थन नं थ्वया दोष थमदयेमा, थ्वया बौहस्यां थ्व भमचायात थन बियाहये त्ययेकाः गुप्पगु कोठाय् यंकाः षिगू उपदेश बियाहःगु दु । उक्रियागु अर्थ जिं मथू । भमचायात कंके ब्यु । थ्वया बौहस्यां "छैय् दुने च्वंगु मि पिने पित यंके मज्यू" धकाःधया हल । षीसं सुयां जःला खःला तय्गु छैय् मि मदयाः इमिसं षीके मि छकू काः वैबले षीसं इमित मि छकू मब्युसे च्वं च्वने फैला ?" साहुमहाजनपिसं "थथे खः ला मै ?" धकाः न्यनेव । भमचां धाल । "भो बाज्यापिं ! जिमि बौनं मि धकाः धाःगु धार्थेयागु मियात कयाः धाःगु मखु । गुगु मिया निमित्त धाःगु खः धाःसा ? थःगु छैया दुनेयागु कलह-ल्वापु खं उखें थुखें च्वंपिं जःला खःलातय्गु छैय् वनाः कंवनेमते । अथे कंज्वीगु बान्हि छैय् च्वंगु मि पित यंकेगु समान खः। यथार्थगु मियात धाःगु मखु ।" "भो महाजनपिं ! म्वालका व ला अथे थज्वीब्यु । थ्वया बौनं पिने च्वंगु मियात छैय् दुतहये मज्यू धकाः धयाहःगु दु । षीगु छैय् मि मदयाच्वनीबले पिने मेपिनि छैय् च्वंगु मि थःगु छैय् दुत महसे च्वंच्वने फैला ?" महाजनतय्सं- "अथे धयाहःगु खःला मै" धकाः न्यनेव, विशाखां जिमि बौनं पिने च्वंगु मि धाःगुया मतलब व उगु धार्थेयागु

मियात धाःगु मखु । छुकियात धाःगु धाःसा-जवं खवं च्वंपिं
 जःला खःलातय् छैय् थः माजु बाःजुपिंत ब्वःबियाः अवगुण खं
 ल्हानाच्वंगु न्यनावयाः उखे छैय् च्वंपिसं छितः थथे का
 ब्वःबियाच्वंगु स्यू, अथेका दोष बियाच्वंगु स्यू धकाः थःगु छैय्
 दुने वयाः कंवयेमते धाःगु खः। उगु यथार्थगु मियात धाःगु
 मखु । व थेंज्याःगु थवंथः ल्वाकीगु मि थें ज्याःगु तःधंगु मि
 मेता मद्दु ।” धकाः कनेव साहु महाजनतय्सं- थुगु कारणं
 यानाः नं भमचा मय्जु निर्दोष हे जुल । थथे हेतुं मेमेथाय् नं
 अर्थ ध्वीका कायेमाल । अनयागु मतलब अर्थ थथे खः।
 विशाखाया बौहस्यं बियाहःगु उपदेश मध्ये सुनां बीहल वैत हे
 जक बीमाः धाःगुया मतलब थःगु छैयागु वस्तु न्ययेयंकाः लित
 बीहःपिंत हे जक हानं छक्वः न्यः वैबले वस्तु बियाछ्वयेमाः,
 लित बीहये मसःपिंत बियाछ्वये मज्यू धाःगु खः। “बीहःपिंत
 नं बीमहःपिंत नं बिया छ्वयेमाः।” धाःगुया मतलब छु धाःसा ?
 गरीबपिं थःथितिपिं दयाच्वनी, इमिसं वयाः छुं ज्या यानाः
 नयेया लागी दां त्याना यंकी, व दां लित बीमहः धकाः हाकनं
 दां त्याय् काःवैबले मव्यूसे च्वं च्वने मज्यू । बी हःसां महःसां
 बिया हे च्वनेमाः धाःगु मतलब खः। सुखपूर्वकं फेतुना
 च्वनेमाः धाःगुया मतलब, बाःजु माजुपिं वैबले दना
 बीमाःथाय् तःतःजाःगु थासे फेतुना च्वं च्वने मज्यू धाःगु खः।
 सुखपूर्वकं नयेमाः धाःगुया मतलब, बाःजु माजु व थः भाःत्यां
 न्हापालाक हे थमंनिं नये मज्यू, इपिं सकलसित नके त्वंके
 याये सिधेकाः सकलसित नयेगु त्वनेगु गाःमगाः स्वयाः जक
 थः दकले लीपा नये सयेकेमाः धाःगु खः। सुखपूर्वकं च्वनेमाः
 धाःगुया मतलब, थ्व नं थः बाःजु माजु भाःतपिं सकलें च्वने
 धुंकाः छैय् बांलाक खापा ग्वःला मग्वःला स्वयाःजक

आनन्दपूर्वकं घनेमाः धाःगु खः। थःनिं न्हापालाक लासाय्
 ग्वारातू वनाः सुख आनन्दपूर्वकं चहुं धाःगु मखु ।
 मि=अग्निदेवतायागु पूजा यायेमाः धाःगुया मतलब छु धाःसा ?
 थः बाःजु माजु व भाःतयात समेतं मिया दू थें, ग्यानापुह
 नागयात थें समरे जुयाः दर भर कयाः ज्या याये सयेकेमाः
 धाःगु खः। छैय् दुने च्वंहा कुलदेवतायात नमस्कार याये
 सयेकेमाः धाःगुया मतलब नं थः बाःजु माजु व
 भाःतसमेतयात छैया कुलदेवता हे समरे जुयाः दर-भर कयाः
 आदर सत्कार तयाः नमस्कार याये सयेकेमाः धाःगु खः। थुगु
 प्रकारं मिगार महाजनं थ्व ष्ठिगू अववाद-उपदेशयागु
 मतलब=अर्थ न्यने धुंकाः उकियात जवाफ बीगु छुं मखनाः
 खाः ख्युंसे च्वंकाः क्वच्छुनाः ष्ठुले जुयाः नंमवासे सुमुक
 च्वंच्वन । अले जमानि च्वनावःपिं साहु महाजन च्याखलःसिनं
 "गथे खः गृहपति ! जिमि म्हाय् मचाया मेगु नं छुं दोष
 जिमित न्यंके मानिगु दनिला कि ?" धकाः न्यनेव "मेगु छुं नं
 मन्त साहु महाजनपिं !" धकाः लिसःबिल । अथे जूसा थ्व
 निर्दोषिह भमचायात छिगु छें छाया् पितिना छुवयेमाःगु ?" धकाः
 न्यन । अले विशाखां धाल-"भी बाःपिं ! ककापिं ! जि जिमि
 बाःजु माजुया छुं छगू बचनं हे थ्व छें प्याहां वनेगु योग्य मजू
 धैगु भाव छिपिं सकलसिनं सिल हे ज्वी । जिमि अबुजुं जितः
 थन बिया हःबले नं जिगु दोष दु मदु न्याय निसाफ याकेया
 लागी जितः छिकिपिनिगु ल्हाःते लःल्हानाः बियाहःगु खः। आः
 छिकिपिंसं जि निर्दोषी-शुद्ध धैगु भाव सीकादी धुकल । आः जि
 थनं विदा कयाः वंसां जिल" धकाः धयाः थः सेवकतय्त
 "वनेत माःमाःगु रथ आदि सामानयागु व्यवस्था याः हुं" धकाः
 आज्ञा बिल । अले मिगार महाजनं भमचायात इपिं साहु

महाजनपिं बःकयाः। "हे भमचा मय्जु ! जिं मसीकं, बुञ्जे मज्जीकं हे छंत जिं थथे धाये लात, जितः क्षमा यानाव्यु" धकाः क्षमा फोन ।

"भो बाःजु ! छितः क्षमा ला जिं यानावीगु जुल । तर जि बुद्ध शासने अत्यन्त श्रद्धा प्रसन्न जुयाच्चपिं कुलया म्हाय् मचा खः। जि तथागत व भिक्षुसंघपिनिगु सेवा सत्कार यायेमदयेकं जि थन च्वंच्वने फैमखु । यदि जिगु इच्छानुसारं तथागतसहित भिक्षुसंघपिंत सेवा सत्कार याये दत धाःसा जक जि थन च्वंच्वने फै ।" धकाः धायेव, "मै छंगु इच्छानुसारं छं यःयःथे छिमि तथागत व भिक्षुसंघपिंत छैय् बिज्याकाः आदर सत्कार यानाः दान व्यु ।" धकाः अनुमति बिल । विशाखां कन्हेखुनु हे दशबल तथागतसहित भिक्षुसंघपिंत भोजनया लागी निमन्त्रणा यानाः थःगु छैय् हे महादान बीकल । नांगापिं अचेलक निगण्ठतय्सं मिगार महाजनया छैय् तथागत बिज्याकल धाःगु समाचार सीकाः अन वनाः छैया छचाःखेरं घेरा बियाः च्वंच्वं वन ।

विशाखां ल्हाःसिकेगु दक्षिणेदिक लः बियाः महाभिक्षुसंघसहित तथागतयात यायेमाःगु सकल सेवा सत्कार तैय्यार यानाः "जिमि बाःजु ञ्हायाः शास्ता तथागतयात भोजन लःल्हाः ञ्हासं" धकाः समाचार छवयाबिल । मिगार महाजन अन वनेत ठीक यानाच्चंबले, वया न्हापायापिं गुरुपिं आजीवकतय्सं 'छि अन श्रमण गौतमयाथाय् वने दैमखु' धकाः पनातल । महाजनं "जिह्म भमचां हे यथायोग्य स्वयाः तथागतयात भोजन दोहलप्यु" धैगु लिसः धायेके छवयाबिल । विशाखां बुद्ध प्रमुख भिक्षुसंघपिंत भोजन याके सिधेकाः, हाकनं समाचार

छवयाहल- "जिमि बा:जु महाजन थन ऋया: शास्तायागु
धर्मोपदेश न्यं ऋसं ।" धका:। महाजन आ:जा: मवंसे हे
जीमखुत धका: धर्म श्रवणया लागी अन वने त्यह्म महाजनयात
स:ता: निगण्ठतय्सं थथे धाल- "भो महाजन ! श्रमण
गौतमयागु धर्म-कथा न्यंवनेसा न्यं हूँ, तर बिच्चे पर्दा छगू
तया: उकिया पिने च्वना: जक न्यं हूँ ।" महाजन तथागत
दुथाय् वने न्हः हे अन बिच्चे पर्दा छगू तयेकेबिल । महाजन
वना: अन पर्दाया पिने फयतू वन । शास्तां नं "छ पर्दाया पिने
थच्चंच्चं, अथवा अंग:या ल्यूने हे थच्चंच्चं । पर्वतया ल्यूने हे
वना: थच्चंच्चंहूँ, मेगु हे चक्रवाले वना: च्वंच्चवंसानं जि बुद्ध
धैपिसं छंत जिगु स: न्यंकेगु शक्ति जिके दु" धका: महानगु
जामुन सिमाया कचा ज्वना: ऋकण्शेर ज्वीक संकेबले
जम्बू=जामुन फल न्यंकनं हायावै थें, अमृतयागु वा गाके थें
धर्मदेशना यानाबिज्यायेत छसिंसियागु आनुपूर्वि कथा
कनाबिज्यायेगु प्रारम्भ यानाबिज्यात । तथागतं धर्मदेशना
यानाबिज्याइबले वसपोलया न्हःने च्वंच्चंसां ल्यूने च्वंच्चंसां,
सच्छिगू चक्रवाले वना: च्वंच्चंसां नं, दोछिगू हे चक्रवाल
तापाक वना: च्वंच्चंसां, अकनिष्ठ देवलोके हे वना:
च्वंच्चंसां, शास्तां जित: हे जक स्वयाबिज्यानाच्वन, जित:
हे जक धर्मदेशना यानाबिज्यानाच्वन धका: समण्जे जुयाच्वनी ।
बुद्ध धैह्म चन्द्रमाया उपमा थें तुं ख:। गथे कि चन्द्रमा
आकाशया दथ्वी लानाच्वनीबले, चन्द्रमा जिगु फुसे लानाच्वन
धका: सकल सत्त्व प्राणिपिसं खनाच्वनी । अथे हे धैथें तुं
न्हाथाय् च्वना: धर्मदेशना न्यना च्वंच्चंसां नं धर्मदेशना
न्यनाच्वंहास्यां स्वयेबले तथागतं जित: हे जक, जिगु न्हःने
बिज्याना: हे जक धर्म देशना यानाबिज्याना च्वंच्चंथें

सकलसिने खनाच्चनी, तथागतयागु सः तायेवयाच्चनी । एव
 धये उचीगु बोधिसत्त्वपिणि अलंकार यानाः आयुपातःगु ध्वय
 स्वाल्हानाः, अजलं उलातःगु मिळा ल्हयाः धःगु ह्वयय् च्वंगु
 नुगःधु लिक्कयाः, करपिणि च्यः भ्वाति यायेत जालिय, कृष्णाजि
 धे ज्याःपि पुत्रपुत्रीपि, महिरा समानल्ल महारानीपित समेत
 परित्याग यानाः वान वियावःगुया फल खः। मिगार महाजन
 न पर्वाया पिने च्वनाः तथागतया धर्मोपदेशनायात म्यनाः
 विचाःयाना च्वच्च हे बोद्धिगु प्रकारं शोभायमान जुयाच्चंगु
 श्रोतापसि फलस प्रतिष्ठित जुयाः निश्चल-स्थिरगु भट्टा विलि
 विलि जायाः-सम्पूर्णं जुयाः स्वंगू रत्नस शंका धैगु धु धु हे
 मवुल्ल जुयाः पर्वा उलाः दुने वनाः भमचाया दुरुपोले धःगु म्हुतु
 विकाः, 'धमिनिसें ख भमचा जूलानं जिण माता समानल्ल जुल'
 धकाः धः भमचा हे धः माया धाले तल । व भमचा मयुजुया
 ना अबलेसनिसें 'मिगार माता' धकाः एव संसारं ना
 प्रक्यान्त-प्रसिद्धं जूगु जुल । लिपायागु समयस वं काय् मचा
 व्वीकल । वैगु ना 'मिगारो' धैगु तल । महाजनं भमचायागु
 वुह त्वना वनाः तथागतया पालिकवे भोस्सुनाः ल्हाःतिं
 व्वे-व्वेस्यानाः म्हुतु चुप्पा नयाः 'जि मिगार खः भन्ते ।, जि
 मिगार खः भन्ते' धकाः स्वक्वःतल्ल धःगु ना म्यकाः "भन्ते जि
 धुलिमद्धि समयतल्ल धन वान विल धायेव महान् फल वं धैगु
 मसियाच्चन । आः जुलसा जिमि भमचाया कारणं यानाः सीका
 कथे धुन । सम्पूर्णं अपाय नरक दुःखं मुत्त उचीधुन । जिण
 भमचा एव जिगु धैय् द्वाहा वःगु जितः अत्यन्त हितया लागी,
 अर्थया लागी वःगु खः।" धकाः धयाः धुगु व्वय् च्वंगु गाथा
 च्वनाः न्यकल-

सोहं अज्ज पजानामि, यत्थ दिन्नं महफलं ।
अत्थाय वत मे भद्दा, सुणिसा धरमागताति ॥

अर्थ:- थौं जिं गन दान बिल धायेव महानगु फल दै
धैगु सिल । निश्चयनं जितः अर्थ व हितया लागी थपायसतं
भिंह-लक्षण लाःह भमचा जिगु छैय् द्वाहां वःगु खः ।

विशाखा उपासिकां कन्हे खुनुया लागी नं भिक्षुसंघपिसहित
तथागतयात भोजनया लागी निमन्त्रणा यात । श्रोतापत्ति फले
थ्यने धुंकुह मिगार महाजनया उगु छैय् अबलेसंनिसें बुद्ध
शासन वृद्धि यायेया लागी न्हाबलेसंया लागी लुखा चालावंगु
जुल । अले मिगार महाजनं थःगु मने चिन्तायात- "जिमि
भमचां जितः तःधंगु उपकार यात । थ्व भमचायात जिं प्रसन्न
ज्वीगु छुं ज्या छगू यानाबी माल ।" थ्व भमचायागु ज्यातुगु
'महालता' तिसा न्हाबलेसं तियाचवने फैमखु । याउसे च्वंगु,
भमचां न्हिने नं, चान्हे नं, सकल इरियापथस तियाचवने फैगु
तिसा छगू दयेकाबी माल ।" धकाः सच्छिदोल दां मूवंगु 'धन
मकुट' धैगु नां जुयाच्वंगु तिसा दयेके बिल । उगु तिसा
लुकःमितसें दयेकाः सिधयेका हयेव, बुद्ध प्रमुख भिक्षुसंघपित
निमन्त्रणा यानाः आदर गौरवपूर्वक भोजन याके सिधयेकाः
विशाखायात पिंखुगः घः सुगन्ध लखं म्वःलहुके बी धुंकाः
शास्ताया न्हाःने तयाः उगु हलुकागु तिसां तीकाः वन्दना याके
बिल । तथागतं भुक्तानुमोदना (=आशीर्वाद) बियाबिज्याये
धुंकाः विहारे तुं ल्याहां बिज्यात । विशाखां नं अबलेसंनिसें
दान यायेगु इत्यादि पुण्यकर्म तुटेमज्वीक यानाः च्वंच्वं
शास्ताया तरफं च्यागू वर प्राप्त याना कयाः आकासे च्वंगु
चन्द्रमा समानं प्रसिद्ध जुयाः काय्, म्हाय्, छय्, छवीपिं नाप

अभिवृद्धि जुजुं वयाच्चंगु जुल । विशाखाया ष्हिह काय्पिं व
 ष्हिह म्हाय्पिं उत्पन्न जुयावल । इमि मध्ये छह्ण छह्णस्या ष्हिह
 ष्हिह काय्पिं व ष्हिह ष्हिह म्हाय्पिं दयावल । इपिं छय्पिनि नं
 छह्ण छह्णस्या ष्हिह ष्हिह काय्पिं, ष्हिह ष्हिह म्हाय्पिं दयावल ।
 थुगु प्रकारं विशाखा महाउपासिकाया काय्पिं, छय्पिं, छ्वीपिं,
 व्वीपिं, सन्तान परिवारपिनिगु संख्या च्यादोल, प्यसल न्यीह
 जुल । विशाखा महाउपासिक सच्छि व न्यीदंतक्क म्वानाच्चंगु
 जुल । उलिमच्छि आयूतक्क म्वानाच्चनं नापं वया छय्पिने सं छपु
 हे तुयुया वल धैगु दुगु मखु । न्हाबले स्वःसां ष्हिखुदं दुह
 ल्यास्यचाह्ण मिसाथे च्वं । व जुलसां काय्पिं, छय्पिं, छ्वीपिं
 परिवारपिं मुकाः विहारे वनाच्चनीबले थुपिं मध्ये विशाखा थुह
 धकाः हसीका काये फुपिं सुं दुगु मखु । न्हाहस्यां वैत
 स्वयाच्चंसानं आः भचानिं स्वयाच्चने दःसा ज्यू धैथे च्वंच्वनीगु
 जुयाच्चन । दासी सेवकतय्सं नं जिमि मालिकनी अथे
 वनाच्चंगु स्वयाच्चनेगु हे न्हाइपुसे च्वं धकाः मत्ती
 ल्वीकाच्चनी । सुनां नं विशाखा दनाच्चंगु, पयतुनाच्चंगु,
 ग्वतुलाच्चंगु खनी । वं जिमि मालिकनी आः भचा
 ग्वतुलाच्चंसा ज्यू । व ग्वतुलाच्चंगु स्वयाच्चनेगु हे न्हाइपुल
 ताः धकाः मती वयाच्चनी । थुगु प्रकारं विशाखाया प्यंगु
 इरियापथस गनं हे शोभा म्दु धकाः धायेमाःथाय् दुगु मखु ।
 विशाखा महाउपासिकायाके न्याह्ण किसिया बल दु । जुजुं थ्व खं
 न्यनाः विशाखा विहारे वनाः धर्म श्रवण यानाः ल्याहां
 वयाच्चंबले, वैगु बल परीक्षा याना स्वयेया लागी, व वयाच्चंगु
 लय् हाराह्ण किसिं छह्ण त्वःतके बिल । व किसिं थःगु सों च्वय्
 ल्हःना तिंतिंन्हुयाः विशाखाया न्हाःने थ्यंकः वल । विशाखाया
 छचाःखेरं वयाच्चंपिं न्यासःह्ण मिसात मध्ये गुहं ग्यानाः बिस्युं

वन, गुह्यं वैत मत्वःतुसे ल्यू ल्यू वयाच्चंपिके, "ध्व छुकिया हो-हल्ला" धकाः न्यनेव-"जुजुं मालिकनी छिगु बल परीक्षा यायेया लागी हाराह्य किसि छह्य त्वःतके बिल" धकाः कन । अले विशाखां ध्व किसि वःगु खनाः छिपिं छाया् बिस्सुं वनेमाःगु दु ?" धकाः धयाः विशाखां ध्व किसियात गय् यानाः ज्वने माली धकाः चिन्तना यानाः स्वयाः, यदि जिं ध्व किसियात क्वात्तुक ज्वन धाःसा किसि सिना वनी धकाः मत्ती ल्वीकाः थःगु निपतिंचां जक किसियागु सोले कत्ताकाः घ्वानाछ्ववयाबिल । किसिं फये मफयाः पटांगिरिया न्हःने किसिया प्यनं ध्वाचाक्क मिंक फयतू वन । थुगु आश्चर्यजनकगु कार्य खनाः अन मुनाच्चंपिं आपालं जनतापिसं साधु ! साधु !! धकाः साधुकार बिल । विशाखा महाउपासिका थः परिवारपिं सहित सकुशल पूर्वकं थःगु छैय् ल्याहां वन । उगु समयस श्रावस्ती नगरे विशाखा मिगार माताया आपालं काय्पिं, छय्पिं, छवीपिं निरोगी जुयाः शुभ मंगलं संयुक्त जुयाच्चंपिं उलिमछिं परिवारपिं द्वलंद्वः मध्ये छह्य धकाः हे अकालं बिच्चे छुं दुर्घटना जुयाः सिनावन धैपिं दुगु मद्दु । श्रावस्ती नगरे च्वंपिं जनतापिसं छुं मंगलगु उत्सव याइबले परिषद्पिं मध्ये दकले न्हापालाक विशाखा महाउपासिकाया परिषद्पिंत निं निमन्त्रणा यानाः भोजन याकी । अनलि छन्हु उत्सवखुन्हुया दिने आपालं जनतापिं मुनाः तिसा वसतं तियाः धर्म श्रवणया लागी विहारे वनेत विशाखा महाउपासिकायात नं निमन्त्रणा यानातःगु थासे भोजन याकी । वं 'महालता पसाधन' तिसां तियाः जनतापिं नाप नाप्पं हे विहारे वनेत उक्त तिसा त्वयाः गा छपुइ प्वःचिनाः छह्य दासीयात ज्वंके बिल । उकिया निमित्त धयातःगु दु कि - "उगु समयय् श्रावस्ती नगरस उत्सव

जुयाच्चन । मनूत थःत अलंकारं छायापे-छियेपे यानाः
 बगीचापाखे वनाच्चन । विशाखा मिगारमाता नं थःत
 अलंकारं छायापे-छियेपे यानाः विहारय् पाखे वनाच्चन । अले
 वं थःगु ज्यातुगु तिसा त्वयाः गा छपुइ प्वःचिनाः दासी
 छहसित ज्वंके बिल । "हे प्रिय दासी ! थ्व तिसाप्वः ना ज्वं"
 धकाः धाल वं विहारे वनेबले थथिंज्याःगु अनर्घगु, छयलनिसें
 क्वय् तुती थ्यंक छस्वा जुयाच्चंगु तिसां तियाः थःत छायापाः
 विहारे द्वाहां वनेगु योग्य मजू धकाः तिसा ब्याकं त्वःताः
 प्वःचिनाः थःगु हे पुण्यया प्रतापं दयावःह्न न्याह्न किसिया बल
 दुह्न दासीया ल्हाःते लःल्हानाबिल । वहे दासी छहस्यां हे जक
 व तिसाप्वः ज्वना वनेफैगु जुयाच्चन । उकिं वैत विशाखां
 धाल-"सेवक मैचा ! थ्व तिसाप्वः ज्वं, शास्ताया थासं ल्याहां
 वनेबले हानं तिसां तिइमानि ।" धकाः धयाः व तिसाप्वः वैत
 बियाः 'धनमट्ट' पसाधन धैगु वया बाःजुं दयेका ब्यूगु हलुकागु
 तिसां तियाः शास्तायाथाय् वनाः धर्म श्रवण याःवन । धर्म
 श्रवण याये सिधयेव शास्तायात नमस्कार यानाः दनाः ल्याहां
 वल । दासीहस्यां वैगु व तिसाप्वः अनंतुं काये ल्वःमंकावल ।
 अन धर्म श्रवण याये धुंकाः ल्याहां वने धुंकूपिं मनूतसें यदि
 अन छुं वस्तूत ल्वःमंकावंगु दत धाःसा उगु वस्तूयात आनन्द
 स्थविरं बिचाः यानाः तयाबिज्याइ । थुगु प्रकारं वसपोलं उखुनु
 व तिसाप्वः खनाः शास्तायाथाय् वनाः बिन्ति याःवन । "भन्त !
 विशाखा महाउपासिकां वैगु तिसाप्वः व च्वंच्वंथाय्
 ल्वमंकाथकल ।" तथागतं "वैगु तिसाप्वः छखे लिक्क चीकाः
 तयाब्यु आनन्द !" धकाः आज्ञा जुयाबिज्यायेव स्थविरं व
 तिसाप्वः ल्हना यंकाःस्वान्हे तःले तये यंकल । विशाखा नं
 सुप्पिया सेविकानाप आगन्तुक गमिक अर्थात् देश भ्रमण

यानाः विहारे ध्यंकः वःपिं व यात्रा याःवनीपिं, उसाय् मदुपिं
 आदि भिक्षुपिंत यायेमाःगु उपकार, सेवा, सत्कार बांलाक याः
 मयाः सीके धकाः विहारया दुने कोठापत्तिकं चाःचाः ह्यु
 जुयाच्चन । इपिं उपासिकापिं विहारे दुने खनाः घ्यः, कस्ति,
 चिकं आदि माःपिं, आपाः यानाः मचामचापिं श्रामणेरत देमा
 आदि थल-बल ज्वनाः इमिथाय् वै । उखुनु नं अथे हे वयेगु
 थालय् यात । अले छह्व उसाय् मदुह्व भिक्षु खनाः सुप्पिया दासिं
 'छःपिंत छु माल आर्य ?' धकाः न्यंबले 'मांस रस मालाच्चन'
 धकाः पवनेव 'ज्यू आर्य, जिं छ्वयाहयाबीगु जुल' धकाः जमान
 यानाः कन्हेखुनु कप्पियगु अर्थात् योग्यगु मांस मदयाः थःगुहे
 खंपाया थाय्यागु नलूगु ला छकू ध्यनाः लाया ति दयेकाः
 बियाछ्ववत । लिपा शास्तायागु प्रतापं वैगु खंपायागु ला
 ध्यनाकाःगु थाय् न्हापा गथे खः अथे हे च्वंक ला जायावल ।
 विशाखा महाउपासिका नं उसाय् मदुपिं मचापिं श्रामणेरपिं
 स्वये धुंकाः मेगु ध्वाकां प्याहां वयाः विहारया पिनेसं च्वनाः
 "प्रिय सेविका मै ! आम तिसा हति, तिइ त्यल" धकाः धाल ।
 उगु समयस व सेविकां तिसाप्वुः विहारे ल्वःमंका वयागु कारण
 लुमंकाः "आर्य ! तिसाप्वः अन विहारं हे कया हये ल्वःमन ।"
 धकाः कन । अले विशाखां "अथे जूसा ल्याहां वनाः कया वा हूँ ।"
 धकाः धयाः "यदि जिमि आर्य आनन्द स्थविरं व तिसाप्वः
 ल्हना यंकाः मेगु थासे तये यंकाबिज्याये धुकूसा कयाहयेमते,
 व तिसा उलि आर्ययात हे जिं परित्याग यायेगु जुल ।" धकाः
 धाल । जेतवन विहारे बाखं न्यंवःपिं मनूतसैं ल्वःमंका वनीगु
 वस्तूत स्थविरं अथे बिचाः यानातै धैगु कारण विशाखा
 महाउपासिकां स्यूगु जुयाच्चन । उकिं सेविकायात अथे
 धयाछ्ववःगु जुयाच्चन । स्थविरं नं व सेविका ल्याहां वःगु खनाः

छाय् "ल्याहां वयाच्चनागु ?" धका: न्यनाबिज्यात । "जिमि मालिकनीयागु तिसाप्व: काये ल्व:मंका: वना" धका: धायेव, स्थविरं "जिं हुंकन स्वा:न्हेत:ले यंका: तयातयागु दु । हूं अन वना छं व तिसाप्व: ज्वना हूं ।" धका: धयाबिज्यात । व सेविकां "आर्य ! यदि व तिसाप्व: छलपोलया ल्हा:तिं थियाबिज्याये धुकूगु जूसा व तिसाप्व: लितयंके योग्य मजुल धका: नं मालिकनी नं धयाहयादीगु दु" धका: धया: सेविका खालि ल्हा:तं हे ल्याहां वन । विशाखां "गथे ख: मै ?" धका: न्यना स्वयेव, उगु कारण निवेदन यानाबिल । प्रिय सेविका ! जिमि आर्य थिया बिज्यायेधुकूगु तिसायात जिं तिइ मखुत । जिं व तिसा आर्यपिंत हे परित्याग यानाबी धुन । आर्यपिसं व तिसा रक्षा यानाच्चने थाकुइ-दु:ख ज्वी, व तिसा मियाछ्ववया: बरु आर्यपिंत योग्य जूगु छुं वस्तू दयेकाबी माल । "हूं विहारे वना: व तिसाप्व: क्याहति ।" धायेव सेविका अन वना: व तिसाप्व: क्याहयाबिल । विशाखां व तिसां मत्युसे हे ज्वना वना: लुंका:मित स:तके छ्ववया: उकियागु मू तयेकेबिल । व तिसाया मू गुंगू कोटि दां निर्णय याना: दयेकूगुया ज्याला सच्छिदोल दां टोके यात । "अथे जूसा व तिसा मियाछ्ववयाब्बू" धका: आज्ञा बिल । उलिमछिं धन बिया: व तिसा सुनानं न्याना काये फैमखु । हानं व तिसां तिइ फुह्व मिसा नं दुर्लभ हे ज्वी । थ्व पृथ्वीले स्वह्व मिसातसें जक 'महालता पसाधन' तिसा लाभ यानाका:गु दु । १. विशाखा महाउपासिका, २. बन्धुल मल्ल सेनापतिया जहान मल्लिका उपासिका, ३. वाराणसी महाजनया म्हाय् (थुपिं स्वह्वस्यां लाभ यानाका:गु दु) उकिं विशाखां थमं हे उकियागु मू सच्छिदोल दां अधिक गुंगू कोटि धन बैलगाडास लादे याना:, विहारे थंका: शास्तायात वन्दना

यानाः "भन्ते ! आर्य आनन्द स्थविरं जिगु तिसा ल्हना यंकाः
 मेथाय् तयाबिज्यात । जिगु तिसा वस्पोलं स्पर्श यानाबिज्यासें
 निसें जिं व तिसां तिइ योग्य मजुल । व तिसा मियाः
 छलपोलपिंत योग्यगु छुं वस्तु छगू चढेयाये धकाः मीके छवयां,
 सुं न्याना काये फुपिं मदयाः जिं हे न्याना कया । उकियागु मू
 दां ज्वंकाः वया प्यंगू प्रत्ययस गुगु प्रत्ययय् खर्च यानाछवयेगु
 भन्ते !" धकाः बिनित्ति यायेव तथागतं "श्रावस्ती नगरे
 पूर्वदिशापाखे ध्वाका सत्तिक संघपिं च्वनेगु विहार छगू दयेका
 बी योग्य जू विशाखे !" धकाः आज्ञा जुयाबिज्यात । "अथे
 जूसा ज्यू असल जुल भन्ते !" धकाः विशाखां मन प्रसन्न
 यानाः गुंगू कोटि धन खर्च यानाः जमीन न्याना काल । मेगु
 गुंगू कोटि धन खर्च यानाः विहार दयेकेगु ज्या थाले याकल ।
 अनलि छन्हुया दिनस शास्तां सुथ न्हाप्पां लोके ध्यानं स्वया
 बिज्यानाः देवलोकं च्यूत जुयाः भदिय धैह्य महाजनपुत्रया
 अरहन्त ज्वीगु उपनिस्सय सम्पत्ति खंकाबिज्यानाः
 अनाथपिण्डिक महाजनया छैय् जलपान यानाबिज्यानाः
 उत्तरपाखे च्वंगु ध्वाकापाखे स्वयाः प्याहां बिज्यात । स्वभावं
 हे शास्ता विशाखाया छैय् भिक्षा कयाः दक्षिण ध्वाकां प्याहां
 बिज्यानाः जेतवनविहारे वास यानाबिज्याइ । अनाथपिण्डिक
 महाजनया छैय् भिक्षा कयाः पूर्वपाखे च्वंगु ध्वाकां प्याहां
 बिज्यानाः पूर्वारामविहारे वास यानाबिज्याइ । उत्तरपाखे च्वंगु
 ध्वाकापाखे उखे च्वंगु ध्वाकापाखे स्वयाबिज्यानाच्वंह
 शास्तायात खंकाः वसपोल अवश्यनं चारिकाया लागी बिज्यात
 ज्वी धैगु भाव स्यूह्य विशाखां उखुनुया दिने तथागत
 उत्तरपाखेयागु ध्वाकापाखे स्वयाबिज्यातः धाःगु तायेसाथं वेगं
 वनाः वन्दना यानाः बिनित्ति यात- "चारिकाया लागी

बिज्यायेत्यनागु ला भन्ते ?" "खः विशाखे !" "थुलिमच्छिं धन
 परित्याग यानाः छलपोलया लागी विहार दयेकेबी त्यना । ल्याहां
 बिज्याहुं भन्ते ।" "हे विशाखे ! ध्व जिगु गमन ल्याहां वने
 ज्युगु गमन मखु । वं अवश्यनं तथागतं हेतु सम्पन्नह्य सुं मनु
 खंकाबिज्यात ज्वी धकाः चिन्तना यानाः- "अथे जूसा भन्ते !
 जिं यानाचवनागु ज्या ज्यू मज्यू स्यूसःह्य भिक्षु छह्य थन त्वःता
 थकाबिज्याहुं ।" धकाः विन्ति यात । तथागतं छं स्वयाः छं
 यःह्य भिक्षुयागु भिक्षापात्र कयाति विशाखे !" धकाः आज्ञा
 जुयाबिज्यायेव, विशाखां आनन्द स्थविरयात सकलसिनं प्रिय
 याःसानं महामौद्गल्यायन स्थविर ऋद्धिवान्ह्य खः, वसपोलया
 कारणं यानाः न्हागु ज्या नं याकनं सफल यानाकाये फै धकाः
 चिन्तना यानाः महामौद्गल्यायन स्थविरयागु भिक्षापात्र ल्यया
 काल । स्थविरं शास्तायागु ख्वाः स्वल । शास्तां छं परिवारपिं
 न्यासःह्य भिक्षुपिं ब्वनाः ल्याहां हुं मौद्गल्यायन !" धकाः आज्ञा
 जुयाबिज्यात । वसपोलं अथे हे यानाबिज्यात । वसपोलयागु
 आनुभावं ख्वीन्यागू योजन तापाःथासं नापं सिमाया लागी,
 ल्वहंया लागी वपिसं ततःमागु सिमा, ततःग्वःगु ल्वहं ज्वनाः
 छन्हुं हे थ्यंकः वल । रिमा व ल्वहंत बैलगाडाय्
 तयाःहयाचवनेमाः धैगु दुगु मखु, गाडयागु धुर त्वःध्वीका
 चवनेमाः धैगु नं दुगु मखु । याकनं हे नितंजाःगु प्रासाद विहार
 बनय् जुल । क्वय् च्वंगु तल्लाय् न्यासःगू कोठा, च्वय् प्रासाद
 विहार जुयाचवन । तथागत गुलातक्क चारिका यानाबिज्यानाः
 हाकनं श्रावस्तीइ तुं ल्याहां बिज्यात । विशाखां नं प्रासाद
 विहार दयेकेगु ज्या गुलाया भित्रे सिधयेके बियाः प्रासादया गजू
 भिंगु ह्वाउंस्य च्वंगु लुपातायागु ख्वीगः लःघः पाय्ग्वः ज्वीक
 दयेके बिल । तथागत जेतवनपाखे बिज्यात धाःगु समाचार

न्यनाः लं स्वःवनाः शास्तायात थःगु विहारे बिज्याकाः वचन
बीके बिल । "भन्ते ! छलपोल थ्व प्यंगू महिना चतुर्मास प्यला
भिक्षुसंघपिं सहित थन हे वास यानाबिज्याहूँ । प्रासाद
विहारयागु पलिस्था याये ।" धकाः बिनित्ति यायेव तथागतं
स्वीकार यानाबिज्यात । विशाखां अबलेसंनिसें बुद्ध प्रमुख
भिक्षुसंघपिंत विहारे हे भोजन दान बियाः दान यानाच्चन । छन्हुया
दिने वया पासाह्ण छह्ण वयाः दोछिसाई दां वंगु कापः छकू
ज्वनावयाः विशाखायात धाल- "जिं थ्व वस्त्र छकू छंगु प्रासादे
गनं बंय् लायाबीगु इच्छा दु । गुथाय् लायेगु खः व थाय् छकू
जितः क्यनाब्यु ।" वैत विशाखां धाल- "हे पासा ! यदि जिं
छंत थ्व कापः लायेथाय् मद्दु धायेव छं जितः विहारे थ्व कापः
छकूनापं लायेके मब्यु धाइ । उकिं छं थःथमं हे प्रासादया निगू
तल्लाय्सं दोछिगू कोठास स्वयाः लायाबीगु थाय् ल्ययाः
काःहूँ" धकाः धायेव वं व दोछिसाई दां वंगु कापः ज्वनाः
वनाः चाःहूँ जुजुं वयासिनं कमसलगु कापः लायातःगु गनं हे
मखनाः जितः थुगु प्रासाद विहारे पुण्य यायेथाय् दै मखुत
धकाः मने दुःख तायाः छथाय् च्वनाः ख्वयाच्चंवन । अले वैत
आनन्द स्थविरं खंकाबिज्यानाः- "छ्छ्छाय् ख्वयाच्चंवागु ?" धकाः
न्यनाबिज्यात । वं व खं बिनित्तियात । स्थविरं "चिन्ता
यानाच्चनेमते, जिं छंत थ्व कापः लायेगु थाय् क्यनाबी ।"
धकाः धैबिज्यानाः "लुखा क्वय् तुति सिलेथाय् तुति हुयेगु
कापः यानाः लायाब्यु । भिक्षुपिंसं तुति सिले धुनेव दकले
न्हापालाक छं लायातःगु कापतेनिं न्हुयाः तुति हुयाः तिनि
विहारे दुने द्वाहां वनी । थुगु प्रकारं छंत तःधंगु फल प्राप्त ज्वी"
धकाः धैबिज्यात । विशाखां व थाय् छकू मत्तिं खंके मफुत ।
विशाखा महाउपासिकां चतुर्मास प्यलातक्क थःगु विहारया दुने

हे बुद्ध प्रमुख भिक्षुसंघपितं भोजन दान बिल । अन्तिमगु
 दिनखुनु भिक्षुसंघपितं चीवर छपु छपु दान बिल । दकले
 व्वकालिह्न न्हूह भिक्षुं प्राप्त याना काःगु चीवर छपुया हे दोछि
 दां वं । सकल भिक्षुपिनिगु भिक्षापात्र जाय्क वासः दान बिल ।
 दान बीगु ज्याय् जक परित्याग याःगु दां गुंगू कोटि धन खर्च
 याःगु जुल । थुगु प्रकारं विहारया लागी जमीन कायेत गुंगू
 कोटि, विहार दयेकेत गुंगू कोटि, विहार पलिस्था यायेत गुंगू
 कोटि धन जम्मा न्यीन्हय्गु कोटि धन विशाखां बुद्ध शासने
 परित्याग यानाबिल । अपार धन दुह्न महाजनया कुले जन्म
 जुयाः मिथ्यादृष्टिह्न महाजनया छैय् पैर्न वनाः थथिं ज्याःगु
 सुनानं याये मफुगु परित्याग यात धैपिं मेपिं सुहे दुगु मखु ।
 विशाखा महाउपासिकां थमं दयेकूगु विहार पलिस्था याये
 सिधःखुनु तःमागु बांलाक किचः दुगु सिमा व्वय् च्वनाः
 काय्पिं, छय्पिं, छ्वीपिसं चाःहुयेकाः जिं न्हापा प्रार्थना
 यानावयागु इच्छा व्याक्कं सम्पूर्णं जुल ।" धकाः प्रासाद
 विहारस चाःचाः हिलाः मधुर मधुर सलं न्यापु गाथाद्वारा थःगु
 मने च्वंगु प्रीति वचन प्रकट यातु-

यदाहं पासादं रम्मं सुधा मत्तिक लेपनं ।

विहार दानं दस्सामि संकप्पो मय्ह पूरितो ॥ १॥

अर्थ- जिं गबले प्लास्टर यानाः चां इलातःगु सुरम्यगु
 प्रासाद दयेकः दान यायेकै ? धैगु ध्व जिगु संकल्प (थौ) सम्पूर्ण
 जूगु जुल ॥१॥

कदाहं मञ्च पीठं च मिसिबिम्बो हना निच ।

सेनासन भण्डं दस्सामि संकप्पो मय्ह पूरितो ॥२॥

अर्थ- जिं गबले खाता, कुर्सि, बोत्यां, दस्ना, फुंगा इत्यादि सेनासन वस्तूत दान यायेफै ? धैगु थ्व जिगु संकल्प थौया दिने सम्पूर्ण जुल ॥२॥

कदाहं सलाक भत्तं सुचिं मेसूप से वनं ।

भोजनं दानं दस्सामि संकप्पो मय्ह पूरितो ॥३॥

अर्थ- जिं गबले सलाक भोजन, शुद्धगु ला, न्यां संयुक्त जुयाच्चंगु भोजन दान बी फै ? धैगु थ्व जिगु संकल्प (थौ) सम्पूर्ण जुल ॥३॥

कदाहं कासिकं वत्थं खोम कप्पासिकानि च ।

चीवर दानं दस्सामि संकप्पो मय्ह पूरितो ॥४॥

अर्थ- जिं गबले काशी देशयागु रेशमीवस्त्र व कपास्यागु चीवर दयेका: दान बी फै ? धैगु संकल्प (थौ) सम्पूर्ण जूगु जुल ॥४॥

कदाहं सप्पि नवनीतं मधु तेलं च फाणितं ।

भेसज्जं दानं दस्सामि संकप्पो मय्ह पूरितो ति ॥५॥

अर्थ- जिं गबले घ्य:, कस्ति, साख:ति, चिकं, वास: दान यायेदै ? धैगु जिगु थ्व संकल्प (थौ) सम्पूर्ण जूगु जुल ॥५॥

भिक्षुपिसं वैगु स: ताया: शास्तायाथाय् वना: बन्ति या:वन- "भन्ते ! थुलिमच्छिं दयेधुंकल विशाखा महाउपासिकां म्ये हालाजुल धैगु गबलेसं न्यने मननि, थौं जुलसां वं काय्, छय्, छवीपिसं चा:हुयेका: म्ये हाला: प्रासादे चा:चा: हूजुयाच्चन, वैत हू जुलथे मस्यु भन्ते ! पित्त जकं कोप जुलला ? अथेनं मखुसा उई जकं जुलला ?" धका: बन्ति या: वन ।

तथागतं "मखु भिक्षुपिं ! जिह्व पुत्रिं म्ये हालाजुगु मखु । वैगु जुलसां संकल्प यानावःगु सम्पूर्ण जुयाः वं प्रार्थना यानावःगु आशिका व्याकं सम्पूर्ण जुल धकाः प्रसन्नगु मन जुयाः प्रीति वचन प्रकाश यायां चाःचाः हू जूगु खः भिक्षुपिं !" धकाः आज्ञा जुयाबिज्यात । अले भिक्षुपिसं "वं गबले प्रार्थना यानावल थें भन्ते !" धकाः बिनित् यायेव, तथागतं "न्यने यःला भिक्षुपिं !" धकाः न्यनाबिज्यानाः भिक्षुपिसं "न्यने यः भन्ते !" धकाः लिसः बिल । अले तथागतं अतीतया खं आज्ञा दयेकाबिज्यात-

"हे भिक्षुपिं ! थनिं सच्छिदोल कल्प न्हापा पदुमुत्तर धैह्व बुद्ध लोके उत्पन्न जुयाबिज्यात । वसपोलया सच्छिदोल वर्ष आयु दयाच्चन । वसपोलया परिषद्पिं सच्छिदोल क्षीणाश्रव भिक्षुपिं जुयाच्चन । नगर हसवती धैगु खः । बौह्वस्या नां सुनन्द खः । मां सुजाता धैह्व महारानी जुयाच्चन । वसपोलया अग्रह्व उपस्थायिका जुयाच्चंह्व छह्व मिसां च्यागू वर पवना कयाः मांया थासे च्वनाः शास्तायात प्यंगू प्रत्ययद्वारा सेवा सत्कार यानाच्चन । संष्काती व सुथे उपस्थानया निमित्तं शास्तायाथाय् वनाच्चन । व उपस्थायिकाया पासाह्व मिसा छह्व न्हिं न्हिं व नाप्पं विहारे वैगु जुयाच्चन । व मिसां वया पासाह्व शास्तानाप विश्वास व हेमखेम जुयाच्चंगु खनाः छु याःसा थुगु प्रकारं बुद्धनाप हेम-खेम व विश्वास दयेके दै ? धकाः चिन्तना यानाः शास्तायाके न्यन, "भन्ते ! ध्व मिसा छलपोलया सु परेजू थें ?" "उपस्थायिकापिनि दध्वी दकले अग्रह्व खः" धकाः आज्ञा जुयाबिज्यायेव, "भन्ते ! छु याःसा थथे उपस्थायिकापिनि मध्ये दकले अग्रह्व-उत्तमह्व ज्वी दै ?"

"सच्छिदोल कल्प आशिका-प्रार्थना याःसा थथे अग्रह्व उपास्थायिक ज्वी दै ।" "आः प्रार्थना-आशिक यःसा ज्वी दैला भन्ते ?"

"अवश्यमेव ज्वी दै ।" अथे जूसा "भन्ते ! सच्छिदोल भिक्षुपिं सहित न्हेनुतक्कयात जिगु भिक्षा दान स्वीकार यानाबिज्याहुं ।" धकाः याचना यात । शास्तां नं मौन जुयाः स्वीकार यानाबिज्यात । व मिसां न्हेनुतक्क महादान बियाः अन्तिमगु दिनस चीवरवस्त्र दान यानाः शास्तायात वन्दना यानाः पालिकाया क्वस्सं भोस्सुनाः "भन्ते ! जिं थ्व दानयागु विपाक फल देवतापिनिगु सुख ऐश्वर्यादि छुं आशिका मयाना, छलपोल थें ज्याःह्व छह्व बुद्धयाथाय् च्यागू वर प्राप्त यानाः मांया थासे च्वनाः प्यंगू प्रत्ययद्वारा सेवा सत्कार याइपिनि दध्वी दकले अग्र-उत्तमह्व ज्वी दयेमा ।" धकाः प्रार्थना यात । शास्तां नं "ध्वयागु थ्व प्रार्थना सिद्ध ज्वीगु खःला ?" धकाः अनागतपाखे बिचाःयाना स्वयाबिज्यासे ध्यानं दोछिगू कल्पतक्क खंकाबिज्यानाः सच्छिदोल कल्पया अन्तस गौतम धैह्व बुद्ध उत्पन्न ज्वीतिनि । उगु समयस छ विशाखा धैह्व उपासिका जुयाः वसपोलया थासं च्यागू वर लाभ यानाः कयाः मांया थासे च्वनाः प्यंगू प्रत्ययद्वारा उपस्थान याइपिनि दध्वी दकले अग्रह्व ज्वी ।" धैगु भविष्यवाणी यानाबिज्यात । वैत व उगु सम्पत्ति कन्हे हे साक्षात्कार यत्था काये माःथें च्वनावल । वं अन आयू दतल्ले पुण्य यानाः अनं मृत्यु जुया वनाः देवलोके वनाः जन्म जूवन । देवमनुष्य लोकस चाःह्व जुजुं काश्यप तथागतया समयस किकि धैह्व काशी जुजुया न्हेह्व म्हायुपिं मध्ये दकले चीधिकःह्व संघदासी धैह्व जुयाः मेपिनिगु कुलस पैन वनाः इमि केहेंपिं नाप ताकालतक्क दानादि पुण्य कर्म यानाः काश्यप तथागतया पालिक्वय् वं "अनागतस छलपोल थें ज्याःह्व बुद्धया मांया थासे च्वनाः प्यंगू प्रत्यय दान बीपिनि दध्वी अग्रह्व ज्वी दयेमा ।" धकाः प्रार्थना आशिका यात ।

अबलेसंनिसें देव मनुष्य लोकस चाःचाः हू जुजुं थुगु
 आत्मभावस मेण्डक महाजनया कायु धनञ्जय महाजनपुत्रया
 म्हाय जुयाः जन्म जूवल । वं जिगु बुद्ध शासने आपालं पुण्यकर्म
 यात । थुगु प्रकारं हे भिक्षुपिं । जिह्व पुत्रिं म्ये हालाजूगु मखु ।
 थमं यानावःगु आशिका=प्रार्थना व्याक्कं सम्पूर्ण जूगु खनाः थःगु
 हृदये उत्पन्न जुयावःगु उदान (=हृदयोद्गार- प्रसन्नता) प्रकट
 यानाजूगु खः।" धकाः आज्ञा दयेकाः धर्मदेशना यानाविज्यासे-
 "हे भिक्षुपिं ! गथे कि दक्ष-कुशलह्व गथुं अनेक प्रकारयागु स्वां
 द्वया न्हीने च्वनाः नाना प्रकारगु बाबां लाःगु स्वांमाः हना
 यंकी अथे हे धैथें तुं विशाखां नं नाना प्रकारयागु कुशल कर्म
 यायेत थःगु चित्तं क्वच्छुकूगु खः।" धकाः उजं जुयाः थुगु
 क्वयु च्वंगु गाथा धर्म आज्ञा जुयाविज्यात-

यथापि पुप्फ रासिह्वा कयिरा मालागुणे बहु ।

एवं जातेन मच्चैन कत्तब्बं कुसलं बहुंति ॥

अर्थ- दक्ष, चतुरम्ह गथुनीनं स्वां द्वया न्हीने च्वनाः
 बाबांलाःगु स्वां ल्ययाः स्वांमाः हनाः यंकी, अथे हे तुं थ्व
 संसारे जन्म जूपिं मनुतसें नं आपालं कुशल कर्म यानायकेमाः ।

पदार्थ- अन "पुप्फ रासिह्वा" धैगु नाना प्रकारयागु
 स्वांयागु द्व । "कयिरा" धैगु स्वांमाः हना यंकी धाःगु खः।
 "मालागुणे बहु" धैगु अनेक प्रकारगु बाबांलाःगु स्वांमाः।
 "मच्चैन" धैगु सिनावने मानिपिं धैगु अर्थ मतलबं यानाः मनु
 धयातःगु खः। अज्याःपिं मनुष्यतसें चीवर दान बीगु इत्यादि
 अनेक प्रकारगु कुशल कर्म याना यंकेमाः। अन स्वांया द्व धाःगु
 आपालं स्वां खनेदुथाय्यात धाःगु खः। यदि आपाः स्वां मदुसा

मालि=गथुं नं बांलाक स्वांमाः हने सःह्व हे जूसानं आपाः
 बांबांलाःगु स्वांमाः हनायंके फैमखु । स्वांमाः हने मसःह्व गथुं
 नं स्वांमाः हनायंके फैमखु । नाना प्रकारयागु स्वांया द्वं दुथाय,
 बांलाक ज्या सःह्व गथुं गथे बांबांलाःगु स्वांमाः हनायंकीगु
 खः। धनिह्व, श्रद्धा नं दुह्व व्यक्तिं दान शीलादि अनेअनेगु कुशल
 कर्म यानायंकी । धन दयाः श्रद्धा मंत धायेव नं अथे पुण्य याना
 यंके फैमखु । हानं श्रद्धा जक दयाः थःके धन मन्त धायेव नं
 कुशल कर्म यानायंके फैमखु । श्रद्धा नं मदुह्व, थःके धन सम्पत्ति
 नं मदुह्वस्यां ला कुशल कर्म याना यंके फैहे मखुगु जुयाच्वन ।
 विशाखा महाउपासिकायाके थें धन सम्पत्ति नं, श्रद्धा नं यक्क्व
 दैच्वनी अज्याःपिसं हे जक आपालं कुशल कर्म याना यंके फै धकाः
 कनातःगु खः। "यथापि-पे.-कत्तब्बं कुसलं बहुंति ।" धकाः ।

धर्मदिशनाया अन्तस आपालं मनूत श्रोतापत्ति आदिइ
 थ्यंकः वन । धर्मदिशना आपालं जनतापितं सार्थक जुयावन ।

अनुवादक तथा प्रकाशकया
प्रकाशित सफूतः

१. महोसध महाजातक (नेपालभाषा)
२. धर्मचक्र सूत्र (पालि व नेपालभाषा)
३. लोक नीति (हिन्दी, नेपालभाषा व नेपाली)
४. बुद्धभक्ति शतकम् (नेपालभाषा व हिन्दी)
५. सेवाया मूलमन्त्र (नेपालभाषा)
६. धम्मपदद्व कथा (नेपालभाषा भाग १-८)
७. विशाखा चरित (नेपालभाषा)
८. महाचीन यात्रा (हिन्दी भाषा)
९. रसवाहिनी (पालि भाषा)
१०. रसवाहिनी (नेपालभाषा)
11. A pilgrimage in China

प्रेसय्

१. भूरिदत्त नागराज महाजातक (नेपालभाषा)
२. विधुर महाजातक (नेपालभाषा)